



STICHTING GESLACHT MEES

Secretariaat: p/a R. Mees & Zoonen Assurantiën
postbus 505, 3000 AM Rotterdam

nummer 34
mei 1985

Familieberichten

Geboren:

Utrecht 5 mei 1984, Reinier Willem Mees, zoon van Willem Jacob en Margaretha Elisabeth Mees-Klapwijk (R 12-19A, NP 361).

Winterswijk 11 augustus 1984, Olivier Mees, zoon van Willem en Marie Josée Mees-de Blacy (G 13-21-1, NP 288).

Amsterdam 29 augustus 1984, Roeland Adriaan Mees, zoon van Marten en Saskia Mees-van Basten Batenburg (R 12-17, NP 357).

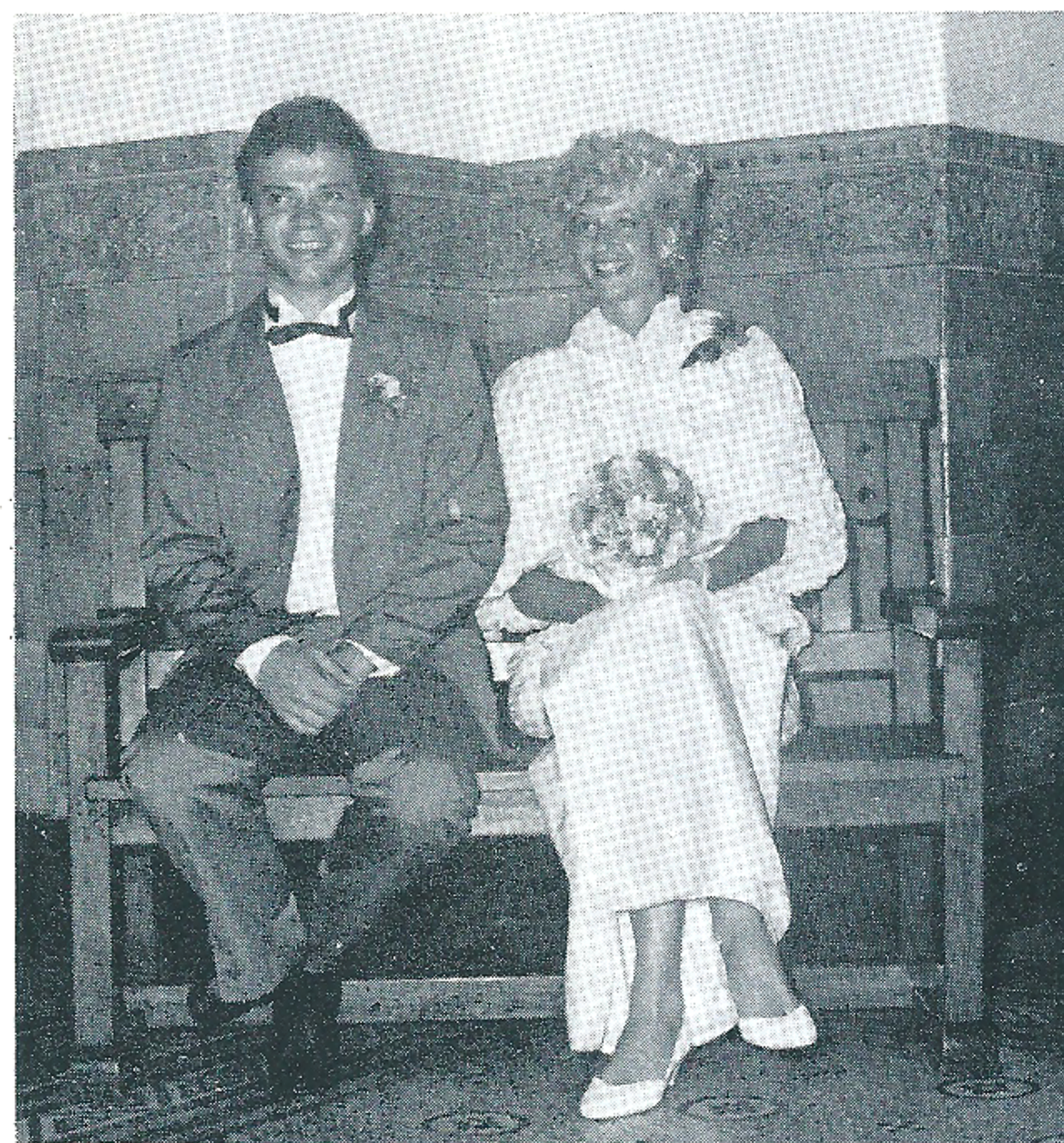
Winschoten 23 maart 1985, Maayke Elisabeth Willemijn, dochter van Bram en Hanneke Mees-Wobben (R 12-19, NP 361).



Gehuwd:



Zuidlaren 8 juni 1984, Willemien Mees (G 12-23, NP 290) en Ing. Walter Anthonius Maria Hulshof, geb. Lichtenvoorde 2 september 1955, zoon van Drs Henricus A. Th. en Anna Marie Hulshof-Kolster. Walter is sales engineer bij Bayer Nederland.



Rotterdam 24 augustus 1984, Marlies Mees (G 13-18, NP 282) en Diederik Johannes Hubertus Trimbos, geb. Tilburg

5 januari 1955, zoon van Johannes Baptiste Maria Jozef en Henrica Johanna Maria Trimbos-Adelmeyer. Dirk, BBA San Diego '80, is werkzaam bij Sea-Land Service Inc. te Rotterdam.



Delft 1 september 1984, Drs Winnie Marie Louise Dorhout Mees (G 12-8, NP 267) en Franciscus Henricus Antonius Maria van Oorschot, geb. Helmond 15 januari 1951, zoon van August Johan Marie en Maria Antonia Sara van Oorschot-Landman. Frank is arts, specialiseert in radiologie.

Bolsward 21 juni 1984, tweede huwelijk, Mr Marten Mees (R 12-27, NP 357) en Saskia Marie Louise van Basten Batenburg, actrice, geb. Utrecht 11 januari 1954, dochter van Oscar Paul Marie en Frederica Mary van Basten Batenburg-Roelofs.

Colombare di Sirmione 7 april 1984, Miriam Saggioro, dochter van Jannelies Mees (G 12-18, NP 281) en Leopoldo A. Saggioro, en Alessandro Puglioli, zoon van Anelio Puglioli en Anna Maria Puglioli-Lolly.



Mexico City 6 december 1984, Ana Isabel Márquez Mees, dochter van Elizabeth Mees de Márquez (G 12-15, NP 277) en Oscar Márquez Becerra, en Guillermo Sabah, zoon van Guillermo Sabah Ortiz en Susana Balderas de Sabah.

Nagekomen foto's vorige kroniek:



Yolanda Dorhout Mees (NP 268)
James Perrin Warren



Regnerus Tjaarda Mees (NP 371)
Francisca Sophia Christine van de Laar

Familiedag 1985

op zondag 2 juni a.s. in het conferentiecentrum de Narwal in Wassenaar.

Voor inlichtingen en contact:

Ellen 070-858195, Peter 03430-13330

Overleden:

Pine Bluff, Arkansas, 24 april 1984, François Herman Mees (R 12-4, NP 314) geb. 22 februari 1913, echtgenoot van Aldonse Francina Trebels.

Den Haag 21 juni 1984, Walter Mees (R 11-12 NP 330) geb. 10 november 1904, echtgenoot van Hendrika Helena Jacoba Ott de Vries.

Mexico City 28 september 1984, François Pieter Nanno Mees (G 12-16, NP 277) geb. 5 januari 1916, echtgenoot van Margarita Fernandez y Repiso.

Den Haag 24 oktober 1984, Wilhelmina Mees (R 10-11, NP 327) geb. 10 april 1898, weduwe van Frederik Willem des Tombe, eerder gehuwd geweest met Jhr Mr Carel Hubert Valchaire de Villeneuve.

Warmond 25 november 1984, Johanna Francina Bonjer-Mees (R 10-6, NP 323) geb. 23 september 1892, weduwe van Mr Eduard Frederik Bonjer.

Warmond 2 januari 1985, Jhr Mr François Henri van Kinschot, geb. 23 oktober 1899, echtgenoot van Josina Margaretha Dorhout Mees (G 10-14, NP 266).

Diamanten Bruiloft:

Prof. Mr Tjalling Justus en Christina Aukje Dorhout Mees-Heinsius (G 11-8, NP 263) herdachten op 4 november 1984 de dag waarop zij 60 jaren geleden te Leiden in het huwelijk traden.

Bijzondere verjaardagen:

90 jaar werden:

14-6-84: Hendrika Mees-van Enter (NP 250)

10-8-84: Jeannette Petronella Mees-van Aken (NP 286)

29-12-84: Emilie Sophie Constance Kolff-Mees (NP 326)

80 jaar werden:

26-7-84: Suzanna Maria Mees-Jongbloed Unterhorst (NP 310)

31-7-84: Rudolfine Jacobs-Mees (NP 366)

Wij leveren uit voorraad:

Nederlands Patriciaat Nr. 67: f 55,— incl. porto (waarin onze familie is opgenomen)

Mezendas: f 25,— excl., f 27,80 incl. porto

Mezenshawl: f 75,— excl., f 77,80 incl. porto

Zolang de voorraad strekt!

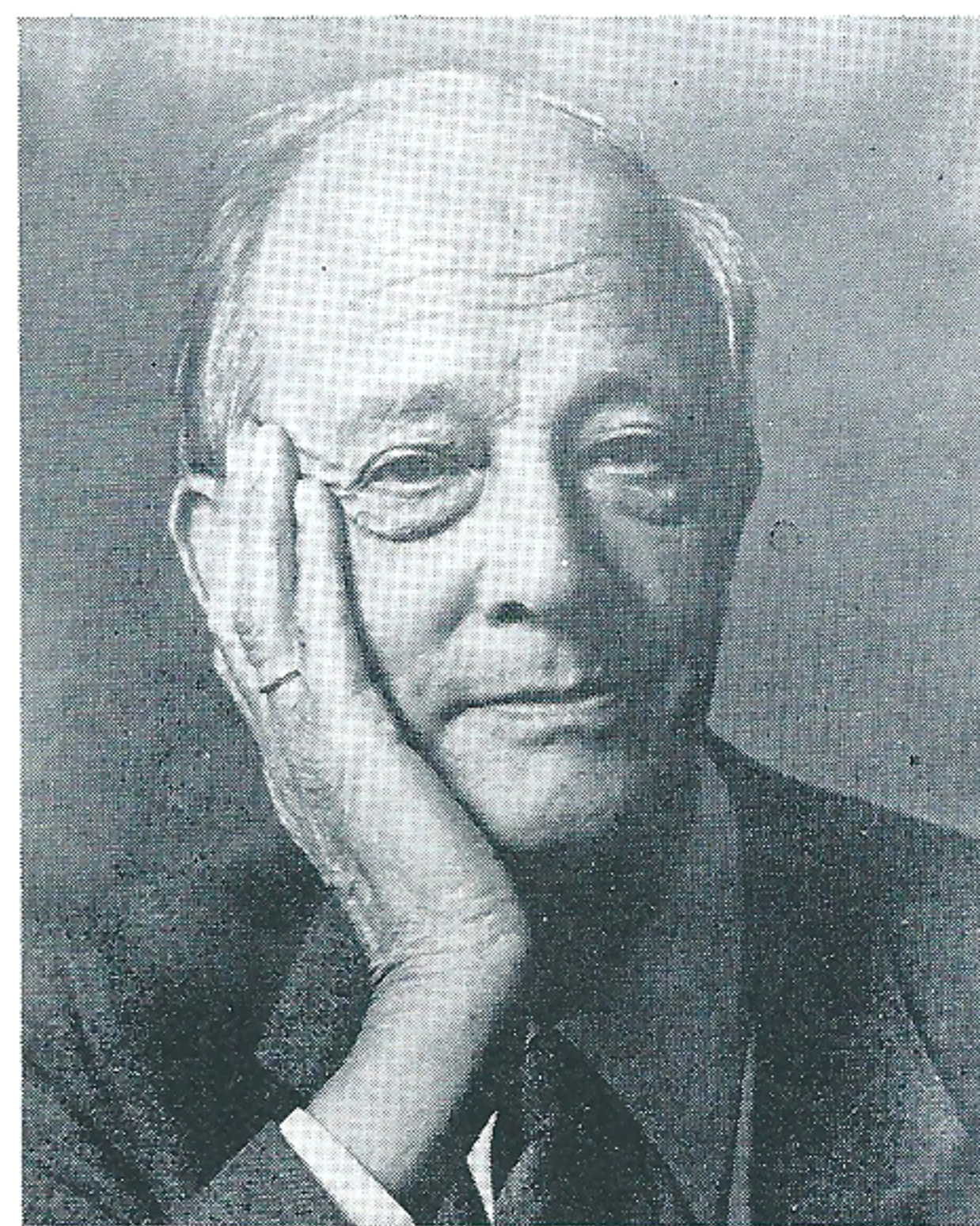
Bestelling door betaling aan Stichting GM, zie laatste blz.

Uitreiking van de N. G. Pierson-penning aan Dr. H. J. M. van de Laar

„De Stichting Mr N. G. Pierson Fonds heeft ten doel de beoefening van de Staathuishoudkunde te bevorderen en aan te moedigen, in het bijzonder door het toekennen van onderscheidingen aan personen van Nederlandse geboorte of nationaliteit, die zich verdienstelijk hebben gemaakt door de publicatie van een boek van uitzonderlijke kwaliteit handelende over een onderwerp dat verwant mag worden geacht aan het werk van Mr N. G. Pierson met betrekking tot de leer van de openbare financiën, van het geld en van de economische orde.” De Stichting was van mening dat Dr van de Laar's werk over de vroegere president van De Nederlandsche Bank Mr Willem Cornelis Mees getiteld „Opperbankier en Wetenschapsman Willem Cornelis Mees” aan die vereisten voldoet en de penning werd hem uitgereikt door de voorzitter van de Piersonstichting Prof. Dr F. de Roos, in de Nederlandsche Bank te Amsterdam op 14 november 1984.

Dr van de Laar ging na zijn pensionering in de jaren zeventig zich verdiepen in de geschiedenis van de economie. Het genoemde werk was zijn proefschrift waarvoor hem op zijn 66ste jaar aan de Katholieke Hogeschool te Tilburg op 11 mei 1978 cum laude de doctorsgraad werd toegekend. Zie kroniek 28, 1979. Pierson was Mees' opvolger als president van de Nederlandsche Bank. Van onze familie werd de plechtigheid bijgewoond door Lot en Han Boon-Mees en Ir Ru Mees (Nieuwkoop): achterkleinkinderen, benevens door Henk en Philip Mees.

Leendert Frederik Carel Mees (R 11-23 NP 367)



In onze kroniek 1984 plaatsten wij een belangrijke bijdrage van Leen Mees onder het hoofd „een wezenlijk aspect van de drugsverslaving”. Vele werken en artikelen verschenen van zijn hand over de anthroposofie en de anthroposofische geneeskunst. Helaas hadden wij vorig jaar onvoldoende plaatsruimte voor zijn portret. Geboren in 1902 is hij nog even actief en geïnteresseerd als vanouds.

Eind vorig jaar verscheen nog weer een nieuw werk van zijn hand bij „Vrij Geestesleven” te Zeist, getiteld „Dieren zijn wat mensen hebben”, zoals een persbericht vermeldde „een nieuwe kijk op schepping en evolutie”.

IN MEMORIAM

Walter Mees (R 11-12 NP 330)

Op 21 juni 1984 overleed mijn vader Walter Mees, geboren te Hengelo op 10 november 1904. Hij was de tweede zoon van Walter Mees en Marie Elisabeth Mijer.

Hij bracht zijn lagere schooltijd door in Hengelo, waar zijn vader directeur was van de Hengelose Trijpweverij. Omdat zijn broer Mauk minder dan een jaar ouder, en zijn broer Jaap minder dan een jaar jonger waren, hadden de drie broers een heerlijke jeugd en werd een onderlinge band gesmeed die, ondanks hun latere geografische gespreidheid, levenslang onverbreekelijk is gebleven.

Het gezin verhuisde in 1914 naar de Vijverlaan in Rotterdam. Na de H.B.S. in Rotterdam behaalde hij het diploma scheepsbouw aan de M.T.S. in Haarlem. Zijn carrière in de scheepsbouw ging niet door omdat de werf van Bonn en Mees werd afgebroken i.v.m. de aanleg van de Maastunnel.

Hij trad in dienst bij het warenhuis Robert Simpson in Toronto, waar hij na een opleiding van een jaar in Canada naar Parijs werd overgeplaatst.

In 1928 ging hij over naar de Shell, waar hij vóór de oorlog o.a. geplaatst werd in Roemenië, Wenen, Hongarije, Venezuela en op het hoofdkantoor in Den Haag, om in 1946 weer uitgezonden te worden voor langere tijd naar Venezuela, inmiddels met vrouw en dochter.

Hij onderbrak zijn Shell-periode in 1935. Na zijn huwelijk in dat jaar werkte hij tot in het begin van de oorlog bij Van Berkel's Patent, waardoor mijn ouders de eerste jaren van hun huwelijk in Parijs en Brussel woonden.

Tijdens de oorlog volgde een onderduikperiode welke hij benutte om zijn bewondering voor de nieuwe wereld om te zetten in boekvorm (Stars and Stripes and Maple Leaves, Scheltens en Giltay, 1945). Direct na de oorlog opteerde hij voor het Amerikaanse staatsburgerschap, hetgeen in 1949 tot zijn voorlopige toelating in de U.S.A. leidde en in 1954 werd verwezenlijkt.

Inmiddels was hij in 1950 in dienst getreden bij E. I. Du Pont de Nemours & Co. bij de Petroleum Chemicals afdeling in Wilmington, Delaware, wat tot 1965 zijn pied à terre bleef.

Ook in deze functie reisde hij veel. Vooral na zijn benoeming tot Export Manager bezocht hij veelvuldig het verre oosten, waardoor hij de industriële opkomst van Japan van nabij heeft kunnen volgen.

Omdat ik als enige dochter inmiddels getrouwd was met een Nederlander en in Nederland woonde, aanvaardde hij als laatste functie bij Du Pont een post in Hamm, West Duitsland, waar hij met de voorbereiding en organisatorische uitvoering van twee nieuw te bouwen nylon en dacron fabrieken belast was. Na zijn pensionering in 1969 keerden mijn ouders naar Nederland terug.

Een dergelijk rijtje van feiten is snel opgeschreven, maar doet geen recht aan de bijzondere man die mijn vader was. Hij was iemand voor wie het respect voor de medemens centraal stond. Zowel in de omgang met zijn medewerkers als in de persoonlijke contacten in het buitenland probeerde hij zich zo goed mogelijk te verplaatsen in de gedachten en gevoelens van de ander. Hij stelde er een eer in zijn talen accentloos te spreken en waar hij de taal niet machtig was, verdiepte hij zich in de achtergronden van het land waarin hij te gast was.



Zijn zakelijke successen in Japan waren ook het gevolg van zijn persoonlijke benadering. Een Amerikaan, die volledig Amerikaan was en wilde zijn, die de doelstellingen van zijn Amerikaanse bedrijf voor de volle honderd procent onderschreef en die toch begrip had voor zijn gesprekspartner als mens en als representant van een andere cultuur, die hij even respectabel achtte als die van hemzelf, was men nog niet zo vaak tegengekomen.

Hij was in staat tot echte vriendschap, maar was geen alle-mans vriend. Hij koos zijn vrienden uit diegenen die het waard waren.

De meeste mensen krijgen hun nationaliteit bij hun geboorte en veranderen die niet. Mijn vader heeft doelbewust en uit overtuiging gekozen voor het Amerikaans staatsburgerschap.

Hij hield van het open en doorzichtig systeem, gebaseerd op redelijke, op vrijwillige basis aangegane afspraken, waarbinnen ieder individu de ruimte en de vrijheid krijgt zich volgens eigen aanleg en geaardheid te ontplooiën, mits hij bereid is hard te werken en zich aan de spelregels te houden.

Zoals hij zich een nationaliteit koos, zo koos hij zich een geloof.

In de Verenigde Staten raakte hij onder de indruk van de opvattingen van de vrijmetselaren en de oprechtheid waarmee zij hun doelstellingen in de praktijk trachtten te brengen. Hij trad toe en heeft zich zijn leven lang gedragen overeenkomstig zijn belofte.

Niet de Verenigde Staten of de Orde van Vrijmetselaren hebben hem gevormd; hij was zoals hij was en sloot zich aan bij datgene waar hij zich innerlijk verwant mee voelde.

Zo koos hij ook mijn moeder, een sterke persoonlijkheid met wie hij bijna 50 jaar in perfecte harmonie leefde.

Zijn keuzen waren zuiver, hij wist wat hij koos en hij bleef zijn keuzen trouw.

Wellicht het enige wat hij niet kon kiezen was ik, zijn dochter. Hij koos voor het vaderschap maar kon het product niet kiezen.

Daarom stel ik het des te meer op prijs hier te mogen getuigen dat hij voor mij de meest perfecte vader is geweest die een dochter zich maar zou kunnen wensen. Hij ruste in vrede.

Madelon van Ruyven-Mees

IN MEMORIAM

François Pieter Nanno Mees

(G 12-16 NP 277)

Het doet ons leed melding te moeten maken van het overlijden van Pieter Mees, jongste van de drie kinderen van Frederik Herman Mees en Rosy Jossy, dochter van een Zwitsers architect.

De familie woonde vóór 1914 in Boekarest waar vader Frits chieff foreign representative was voor de firma Fenner & Co te Hull, fabrikanten van drijfriemen.

Ze hielden veel van Roemenië en ze keerden er na 1918 vanuit Zwitserland terug.

De totaal veranderde economische en politieke verhoudingen en het overlijden van hun dochtertje Yolanda Christina Flora, 15 jaar, waren aanleiding weg te gaan en zij vestigde zich in Mexico City.

Pieter was toen 10 en ging school in Duitsland waar hij werd opgenomen door familie van zijn grootmoeder, Flora Mees-Strauss, Frankfurt/Offenbach.

Naderhand voegde hij zich bij zijn familie in Mexico en hij werd firmant in de handelsfirma van zijn vader, F. Mees y Hijos.

Zijn nabestaanden zijn de drie kinderen van zijn eerste vrouw Guadalupe Legorreta Guerrero: Yolanda Mees de Tarrab met twee zoons; Federico met een dochter en drie zoons; Claudine Mees de Zamora, eveneens met een dochter en drie zoons. Het tweede huwelijk, met Margarita Fernandez Repiso, was kinderloos.



Onze contacten met Pieter zijn op verheugende wijze verlevendigd sinds onze stichting slaagde contact te krijgen met Pieter's nicht Christiane Busulenga-Mees te Boekarest, dochter uit het eerste huwelijk van Pieter's oudere broer Freddy (1908—1946). Over de ontroerende reünie in Mexico City van 1980 is uitvoerig bericht in kroniek 30 van 1981, en in de kronieken 27 en 28 van 1978 en 1979 staan ook vele

bijzonderheden over de lotgevallen van Frits en Rosy en hun nakroost.

Pieter's dankbaarheid voor onze bemiddeling voor Christiane's reis naar Mexico was onuitputtelijk, maar omgekeerd hebben wij alle redenen om hem dankbaar te gedenken voor zijn noodkreet om hulp in 1977, omdat onze familie sindsdien versterkt is met Christiane.

Moge onze goede en verre vriend Pieter rusten in vrede.

Philip

IN MEMORIAM

Wilhelmina Mees (R 10-11 NP 326)

Ze werd op Paas-zondag 10 april 1898 te Rotterdam geboren. Als zondagskind voelde ze zich geroepen anderen iets te geven, en daartoe was ze ruimschoots in staat, dankzij een warm hart, een fijn gevoel voor humor en een originele geest, die haar bezige handen maar weinig rust gunden.



Als „fin de siècle” representant had zij een voorliefde voor geschiedenis en traditie, en tevens koesterde zij een grote genegenheid jegens ons koningshuis.

Willy was de jongste van „de 3 zwarte meisjes Mees”. Een oudste broer Willem en een jongste broer Therus completeerden het gezin, waarin de banden hecht waren.

Ze groeide op in het ruime huis aan het Westplein 6.

Haar ouders contrasteerden sterk, doch waren intens aan elkaar verknocht. „Mooie Bram”, de hard werkende zakenman, integer en conscientieus, „het geweten van Internatio”, met als bijzondere hobby het verzamelen van landschaps- en zeegezichten uit de Gouden Eeuw. Zijn vrouw Louise Hen van Rijnberk, gevoelig en instinctief, belangrijke gebeurtenis-

sen als het ware vóórvoelend. Iets van een mysterieuze stille kracht sprak uit haar hele wezen...

Na de middelbare meisjesschool doorlopen te hebben, ontbraken de mogelijkheden voor een buitenlandse nascholing. De oorlogstoestand buiten onze grenzen bood haar evenwel, als hulpverpleegster bij het Rode Kruis, de kans bij de geallieerde gewonden-transporten de helpende hand te bieden. Waar mogelijk werd het maar al te zichtbare menselijke leed tegemoet getreden met een liefdevolle verzorging, een zware taak voor een maar juist 17-jarig meisje.

Inmiddels groeide een via de tennisclub ontstane flirt uit tot een ware liefde met Carel de Villeneuve, slechts één jaar ouder dan zij, die, capabel, ambitieus en zelfverzekerd als hij was, zich al spoedig de instemming van Willy's ouders wist te verwerven. Na de huwelijksvoltrekking op 3 februari 1920 vertrok het jonge paar naar Semarang, Java, waar een advocatenkantoor carrière mogelijkheden bood.

De volgende 14 Indische jaren zouden de gelukkigste van haar leven worden. Als domicilie dienden successievelijk een drietal huizen op de heuvels van Oud Tjandi, aangepast aan het groeiende gezin. Het laatste, een Compagnies-huis, was van uitzonderlijke allure met zijn ruim bemeten dak, een rondom overdekte galerij met witte orchideeën, uitzien op een groot groen grasveld met eeuwenoude waringins en verder heuvelafwaarts op de rede van Semarang.

Dit vormde het leefmilieu van haar 4 opgroeiende zoons.

Met de naaste burens werd veel lief en leed gedeeld, en zo ontstonden hechte vriendschapsbanden.

Om het risico van „verindischen” van de kinderen te vermijden, werd in 1934 besloten naar Nederland terug te keren.

Een huis aan de Stadhouderslaan in Den Haag werd betrokken. Natuurlijk waren er veel aanpassingsproblemen voor de jongens, die het vrije leven in de tropen slechts moeizaam konden verruilen voor een niet bevriende nabuurschap en huisdeuren met sloten en bellen. Het werd er niet gemakkelijker op toen in 1937 de pater familias weer naar Indië vertrok, ditmaal als voorzitter van de Ondernemersbond en lid van de Volksraad. Zij zou verder de leiding van het huisgezin alleen moeten voortzetten. De daarop volgende oorlogsjaren hebben haar dit niet eenvoudig gemaakt, met een drietal gedwongen verhuizingen en het afgesneden raken van haar financiële bronnen, waardoor ze noodgedwongen op haar ouderlijk huis moest terugvallen.

Dit bleek een „blessing in disguise” voor haar ouders te zijn, wier huis in het laatste oorlogsjaar door de SS gevorderd en later door een afgedwaalde V1 verwoest werd.

In de na-oorlogse jaren werd een huis in Wassenaar betrokken

met de twee jongste zonen Therus en Peter, die na een periode waarin vrijwel alles op losse schroeven was komen te staan, vooral ook omdat hun vader niet uit Indië terugkeerde, onoverkomelijke problemen met het leerproces vertoonden.

Een uitnodiging voor de jongste, de literair zo begaafde Peter, in Zwitserland verder te studeren, leek een uitkomst te brengen. Korte tijd later verdronk hij, bij een opkomende storm, in het meer van Genève (1946), nog geen 16 jaar oud.

In 1948 werd haar eerste huwelijk ontbonden.

Gelukkig was Therus nog thuis, die zich toegedeed op de teken- en boetseerkunst, met een eindeloos geduld en een veelbelovende originaliteit en kunstenaarschap.

Toen hem een studiebeurs in Williamstown, Mass. U.S.A. werd aangeboden, greep hij die kans met beide handen aan.

Hij verongelukte tijdens een vacantiereis in april 1952, onder nooit goed opgehelderde omstandigheden.

Een absoluut dieptepunt in haar leven was hierdoor bereikt, waarbij zij, ook in haar geloof, geen antwoord vond op de vraag waarom?

Een oude vriend vermocht haar te troosten en aan haar leven een nieuwe bestemming te geven. Op 28 februari 1953 hertrouwde zij met F. W. des Tombe, „Frits” voor zijn vrienden, „Ikkie” voor zijn familie. Er volgden ruim 2 gelukkige jaren aan de Javastraat in Den Haag, waarin ook de kleinkinderen een grote rol speelden, maar waaraan door zijn onverwachte overlijden op 12 juli 1955 een abrupt einde kwam.

Haar tiende verhuizing was naar een flat aan de Breitnerlaan, groot genoeg om haar familie om zich heen te verzamelen. Van alle hoogtijdagen wist ze steeds, door een persoonlijk cachet, iets bijzonders te maken. Haar warme hart en haar bezige handen stonden er borg voor, dat zij het natuurlijke middelpunt van haar familie was. Haar wijsheid en aangeboren blijmoedigheid bezorgden haar het vertrouwen van jong en oud. Naast de familie heeft vooral ook de voormalige Semarangse burenkring van Oud Tjandi voor levenslange vriendschapsbanden zorg gedragen!

Met het klimmen der jaren en de toenemende gebreken, die de ouderdom ook voor haar had weggelegd, zijn het juist al die vriendschappen geweest, die haar voor een isolement behoedden.

De laatste 5 jaren was ze in toenemende mate op verzorging aangewezen, waarvoor een passend onderdak kon worden gevonden. Langzaam werd haar wereldje kleiner, in stilte bereidde ze zich op haar afscheid voor. Toen op 24 oktober 1984 haar levenslichtje doofde, waren haar zoons Volkert en Bram aan haar zijde.

V. H. de Villeneuve

IN MEMORIAM

Johanna Francina Bonjer-Mees

(R 10-6, NP 323)

Op 24 november 1984 overleed in „Mariengarde” te Warmond Johanna Francina Mees, geb. 23 september 1892. Zoals haar peettante, J. F. van 't Hoff-Mees, geb. 19 oktober 1853 (R 9-3), werd zij steeds Jenny of Jen genoemd. Twee jaar eerder was haar broer Anton gestorven (Kroniek 32, 1983).

Beiden waren opmerkelijke persoonlijkheden, sterk met elkaar en met hun ouders verbonden. Hun wijze en erudiete vader, Jan Jacob Louis, geb. 5 juni 1845 (R 10-6) en hun begaafde, godsdienstige moeder, bezorgden hun een gelukkige jeugd, waarin zij zich ruim konden ontplooiën.

Het duurde tot 1889 voor hij in het huwelijk trad. Vader J. J. L. was voorbestemd firmant te worden in de firma Mees & Moens en werd daartoe naar Bremen gezonden (febr. 1866) om zich te bekwamen in de (koffie)handel. Dit werd geen gelukkige tijd. J.J.L. verkoos de studie van het notariaat en was notaris te Rotterdam van 1879 tot 1927, alom geprezen wegens zijn helder verstand, zijn kennis van het burgerlijk recht, zijn wiskundige begaafdheid en aktuarische kennis, die o.m. ten grondslag lag aan de Nationale Levensverzekering Bank.



Jenny leerde als modern meisje fietsen en zwemmen, tenniste en hockeyde, reed te paard — waarbij zij het gewone zadel verkoos boven het dameszadel. Reeds op haar zeventiende werd haar verlovings met Ed(uard) of E. Bonjer openbaar.

Het verhinderde haar niet op een motor Scheveningen rond te rijden. Jenny kreeg nog een korte „Fransche Educatie” te Brussel, maar ongetwijfeld nam zij haar frans-gezindheid van haar vader over. Ze las tot haar ogen haar in de steek lieten — omstreeks midden 1976 — vlot franse boeken van elk litterair kaliber.

Jenny woonde tot in de zestiger jaren steeds in de nabijheid van „de rivier”, met name de Nieuwe Maas. Ze werd geboren

in het pand Boompjes 9. Daarna werd het Boompjes 13, Bolwerk, hier woonden E. en Jen boven het kantoor van E., en tenslotte Westplein 7. De Boompjes was toen een en al bedrijvigheid. De zeeschepen lagen nog voor de kade en op boeien „op stroom” aan de kant van het Noordereiland.

Jenny stond haar echtgenoot terzijde in alle maatschappelijke functies waartoe hij zich geroepen voelde, bij de Volksuniversiteit, de Rotterdamsche Kring, de Adriaanstichting e.a. Zelf was zij de wakende bestuurster van het Centraal Bureau voor Particuliere ziekenverpleging, dat „de verschaffing van deskundige, vertrouwde verpleging voor zieken en kraamvrouwen” door „bij het Bureau ingeschreven particuliere gediplomeerde verpleegsters en verplegers” bedoelde. Enerzijds waakte het bureau over de rechten van de verpleegsters (en verplegers), die er anders soms ook bij rijken bekaaid af zouden komen, anderzijds gaf het door tussenkomst van zijn Verplegingsfonds de gelegenheid „min- en onvermogenen particulieren verpleging aan huis” te verschaffen. Aan de tot standkoming van de Parkherstellingsoorden bij de Westzeedijk en aan de Enk in Rotterdam-Zuid, toen nog lokaal „de overkant” geheten, had Jenny een overwegend aandeel.

Vele, vele meisjes en jonge vrouwen gaf Jenny advies en steun voor hun beroepskeus en opleiding in het kader van het consultatiebureau van Tesselschade. De Zondagse ontspanning bij dit alles was dikwijls een wandeling in de landelijke omgeving van Rotterdam of een fietstocht naar Kralingen, Hillegersberg of Pernis, kortom: buiten de stad. 's Zomers was een roeitocht per wherry over de rivier, naar Huis ten Donck, de Zalmvisserij bij Vlaardingen, of op de Schie, meestal met een of meer van de kinderen, een geliefde verpozing.

Door de jaren heen waren architectuur en beeldende kunst — haar tantes Francina Hoyer-Mees en Jenny van 't Hoff-Mees schilderden verdienstelijk — Jenny's grote belangstelling. Talloos waren de ingenieuze aanpassingen en modernisering van het pand Westplein 7, waarin na het verbranden van E.'s kantoor Leuvehaven 40 zijn praktijk kwam, die het tenslotte geheel vulde. Toen Rotterdam door de Duitsers bestookt werd bleken eerst recht Jenny's organisatorische gaven en haar sterke wil, naar buiten toe bij de kleding- en voedseluitdeling in het gebouw van de Volksuniversiteit, die zij met Emmy Mees-van Stolk op touw zette.

Minder bekend is dat tussen de bedrijven door een initiatief van Jen kon voorkomen dat de kolossale tot de nok met hout gevulde opslagplaatsen van Bos in brand raakten; wat een vonkenregen voor het Nieuwe Werk (later wel genoemd het scheepvaartkwartier) zou hebben betekend laat zich raden.

Daags nadien meldde zich de eerste inkwartiering: de generaal Schmidt, die koel doch hoffelijk werd ontvangen. Na laat in de avond aangebeld te hebben drukte hij op uiterst correcte en overtuigende wijze zijn teleurstelling en leedwezen uit over wat met de stad gebeurd was, alvorens hij vroeg naar binnen te mogen gaan. Niet lang daarna werd Jenny door een militaire motor met zijspan aangereden; met een zware hersenschudding en zware verwondingen aan de benen lag zij in het Diaconessenhuis: de bezoekers, een eindeloze reeks, gingen gesterkt en getroost heen!

Hoewel dit ongeval en latere ziektes haar zeer beproefd hebben, heeft niemand haar ooit horen klagen. Zij bleef tot het laatst helder van hoofd, met een feilloos geheugen en in alles geïnteresseerd.

J. J. L. Bonjer

Uit de pers

Reinild Mees op Vocalistenconcours in Den Bosch:

Begeleiding is de stille kracht achter de vocale successen

door Franz Straatman

In de bocht van de vleugel op het podium van het Bossche Casino, worden deze week vocale carrières gemaakt, of in de knop gebroken. Want niets is zo hard als een wedstrijd waar bijna honderd jonge zangers (tot 32 jaar) zich voor hebben ingeschreven, waarbij vijftig sopranen, in de wetenschap dat er maar zo'n twintig kandidaten de eindronde halen.

Vandaag valt de beslissing van de zevenkoppige jury op het Internationale Vocalistenconcours, wie zich morgen mag presenteren in de altijd door het liefhebbend publiek druk bezochte eindronde. Wie niet in de prijzen valt — dat is bijna onmogelijk, zoveel troostprijzen heeft Den Bosch in petto — kan zich altijd nog verheugen op een mogelijk engagement door een impresario of operadirecteur (er zijn ook kleine rollen die aantrekkelijk bezet moeten worden); het halen van de eindronde is op zich al een pluimpje.

Wie ook naar de laatste dagen uitkeek: Reinild Mees. Al weken geleden, toen ik haar opzocht in haar Amsterdamse huis, had zij zich in de voorbereiding van het vocalistenfeest gestort, niet zingend, maar pianospelend. Dikke pakken partituren op en naast de piano, van bekende aria's uit cantates en oratoria van Bach, uit opera's van Mozart, liederen van Schubert en Richard Strauss, tot hoogst incurante nummers uit zelden ten tonele gevoerde opera's als „De bruiloft in het klooster” van Prokofjev of „Rusalka” van Dargomischky.

En wanneer een kandidaat meent één van de „Vier letzte Lieder” van Strauss te moeten zingen, dan heeft de begeleider op zo'n concours er maar voor te zorgen dat hij of zij de schitterende orkestmuziek zodanig op de vleugel speelt dat het net echt lijkt.

Op zich is zo'n karwei al een spannende aangelegenheid, maar voor Reinild Mees komt er nog een spanning bij: zij zit voor het eerst als officiële concoursbegeleidster achter de vleugel, in afwisseling met doorgewinterde cracks als Rudolf Jansen en Gérard van Blerk.

Klankrijke stem

„Eigenlijk ben ik gevraagd om 23 kandidaten te begeleiden in de voorrondes, maar ik hoop dat ik het meteen zo goed doe, dat ik ook mee over mag naar de halve en hele finales als mij toegewezen zangers die bereiken”, zegt ze met heldere, klankrijke stem die doet vermoeden dat ze zelf ook graag een aria of lied wegkweelt. „Nee, nooit”, reageert ze lachend, „ik ben gek op zang en op werken met zangers, maar zelf zingen lijkt me zo moeilijk; de hele kwestie van verdeling van je adem bijvoorbeeld. Nee, ik voel me helemaal op mijn plaats achter het klavier. Niet als solist, want dat lijkt me vreselijk, maar samen met een zanger of instrumentalist”.

„Samen muziek maken, dat was al mijn ideaal in mijn jeugd. Ik ging vaak mee naar blokfluitles met een broertje en voor ik het wist, begeleidde ik allerlei kinderen. Zo ging het ook later; iedereen belde me op, ik speelde dag-aan-dag op conservatoria, terwijl ik zelf privé-les had. Bij Gérard van Blerk. Die zei steeds: „Je moet eerst een goed pianist worden”. En dus werkte ik me door alle moeilijkheidsgraden van een soloopleiding heen”.

„Het leukste aan het begeleiden vind ik de grote mate van verantwoordelijkheid die je jegens je partner hebt. Vooral bij zang luistert het nauw; een iets te snel genomen tempo, en de zanger komt met zijn adem in de knel. Je moet soms het heft in handen nemen, maar altijd met veel tact. Er mag nooit

een soort duel ontstaan; de zanger moet steeds voelen dat hij gedragen wordt door de begeleiding”.

„Je moet ook steeds attent zijn op frasering, op uitspraak. Je hebt zangers die heel lang over hun medeklinkers doen; dan moet je niet te vroeg je akkoord plaatsen. Het is echt een spannend vak waarin ik artistiek goed aan mijn trekken kom. Rudolf Jansen heeft mij wat dat betreft veel geleerd, met name om solistische momenten ook uit te buiten als de compositie daar om vraagt”.

Hoogspanning

„Zangers zijn over het algemeen veel gevoeliger musici dan instrumentalisten. Het persoonlijk contact is veel groter. Dat komt ook door het feit dat je met tekst omgaat. Je moet op allerlei manieren meedenken. Ik heb speciaal Italiaans geleerd voor mijn werk bij de opera, en eigenlijk zou ik ook Russisch moeten gaan studeren. Het zal zeker niet meevallen in Den Bosch, want voor iedere kandidaat is in de voorronde maar een half uur repetitietijd beschikbaar. Je moet in een keer doorhebben wat iemand wil. We treffen elkaar bovendien onder hoogspanning, want wie aan een concours deelneemt, is vaak heel nerveus. Dan moet je zowel doortastend als bescheiden zijn. Eigenlijk zou ik ook nog psychologie moeten gaan studeren”, concludeert Reinild Mees lachend.

De praktijk is overigens leerzaam genoeg, zo blijkt uit haar verhalen. „Alleen al de jurk die je als begeleidster aantrekt, is van belang. Hoe donkerder van kleur, des te beter. Zeker als je een zangeres begeleidt. Kom je dan in een aandacht trekkende kleding, dan loop je de kans dat je haar het gevoel geeft dat zij op de tweede plaats komt. Er zijn zelfs zangeressen die principieel geen vrouwelijke begeleider wensen. Bij mannen fungeer je als vrouw achter de vleugel soms als een soort toeverlaat, maar ik trek wel mijn grenzen. Je moet als begeleider heel bewust zijn van je zelf, als een kracht achter de toetsen, maar dan een stille”.

(„Trouw” 31.8.1984)



Reinild Galavazi-Mees (NP 316)

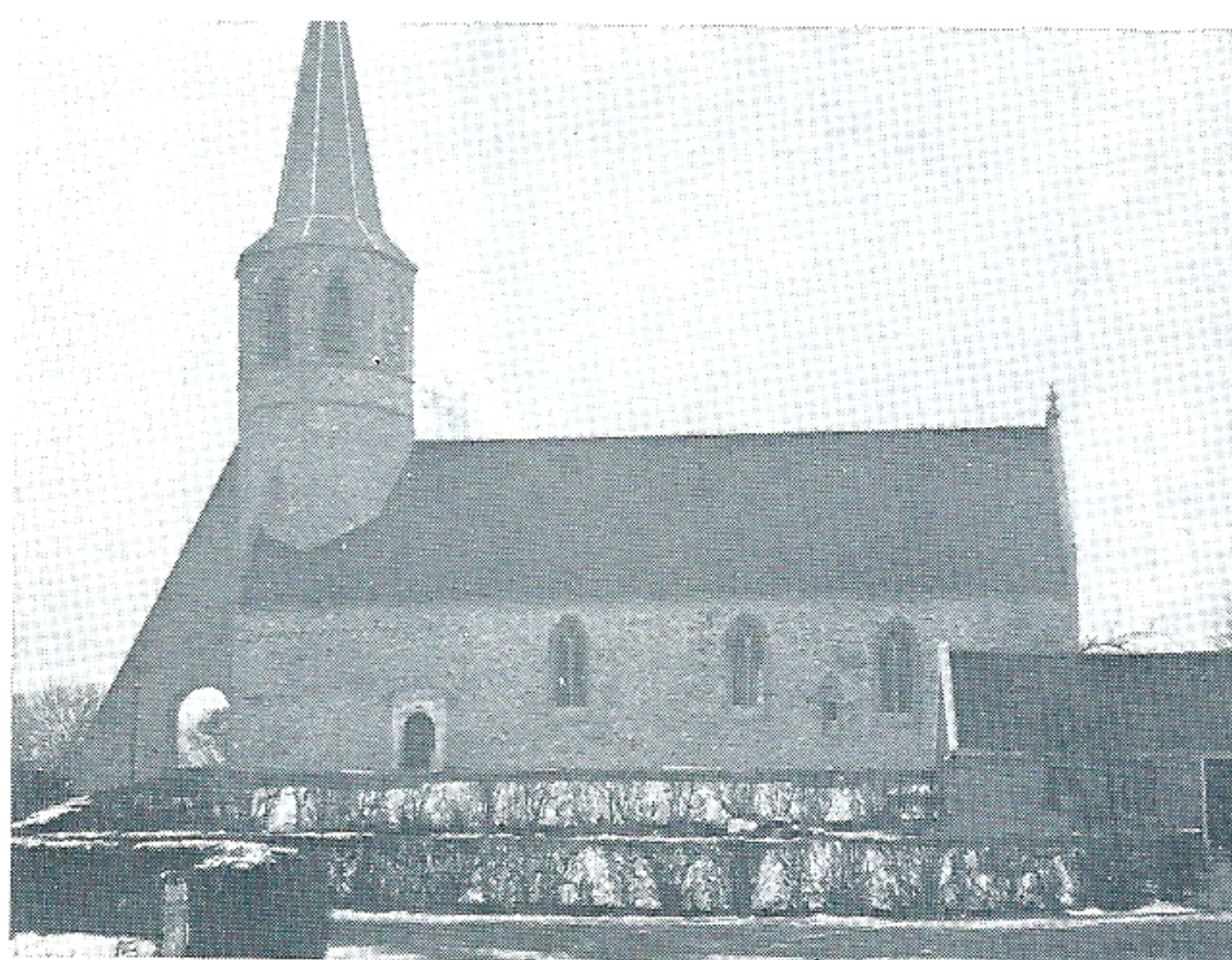


Familie-bijeenkomst Dorhout Mees in Biddinghuizen:
Ieder die afstamt van het echtpaar Dorhout Mees-Lewe van Aduard. (Mr Bernardus Dorhout Mees 1830—1890 NP 261)
Let wel: ook in de vrouwelijke lijn.



(Foto Beck, Den Haag)

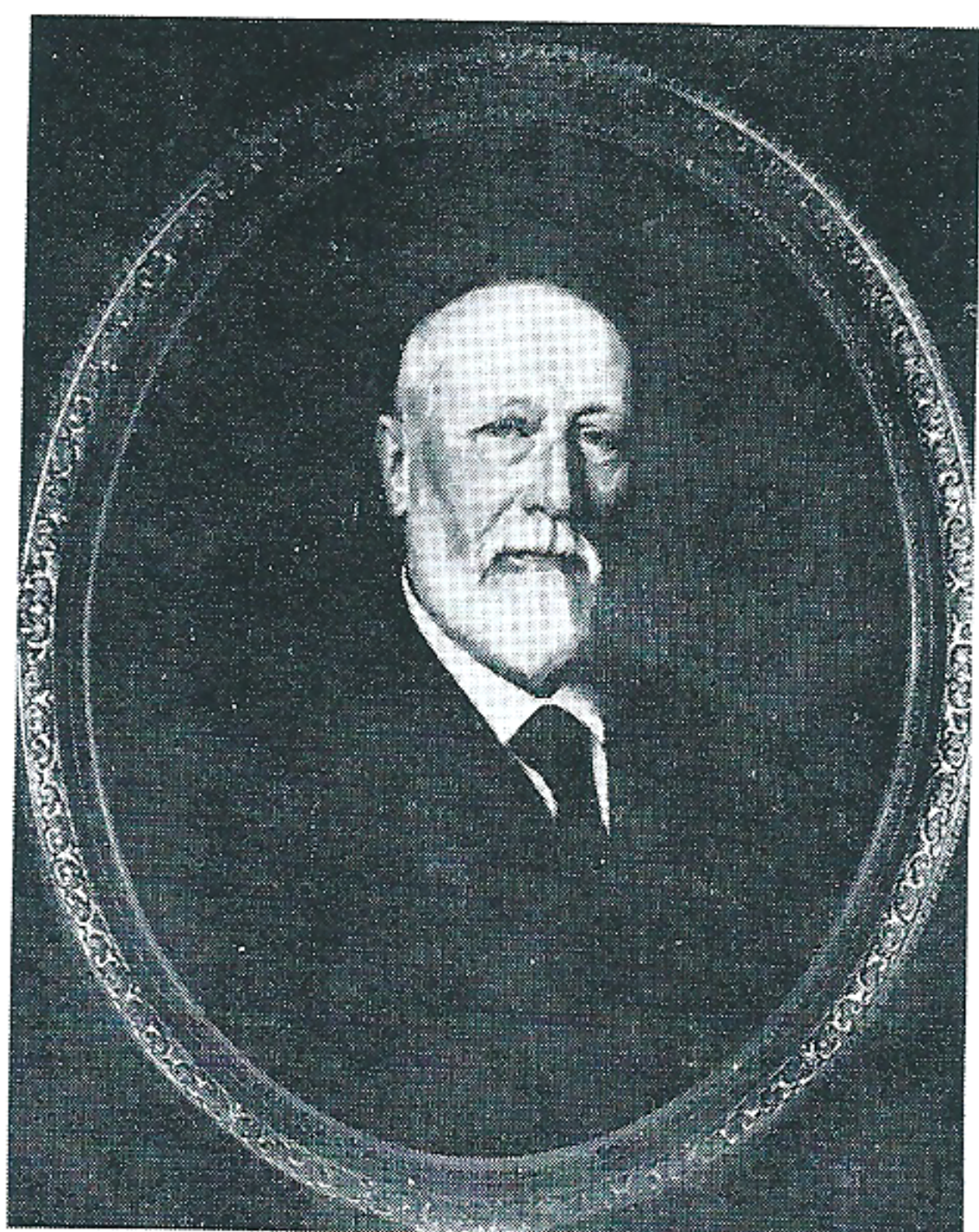
Op 10 mei van dit jaar zullen aller gedachten uitgaan naar de inval van de Duitsers, 45 jaar geleden. Op 14 mei capituleerde Nederland na het genadeloze bombardement van Rotterdam. De foto laat zien hoe onze Groote- of Sint Laurenskerk erbij stond tot op 19 mei 1952 Hare Majesteit Koningin Juliana in de troosteloze ruïne de eerste steen legde tot de restauratie, waarop gebeiteld staat: „Geschonden door oorlogsgeweld, God geve in Vrede hersteld”. Dit laatste werd in 1974 een feit.



De kerk van Kantens waar Ds Gregorius Mees (1631—1694) in zijn jonge jaren predikant was.

Foto Boudewijn F. Mees (NP 357)

Vier portretten



Hier zijn afgebeeld Gerrit en Hendrika van der Pot-Mees. Hendrika (1848—1928) was de oudste dochter van Jan Rudolf en Johanna Mees-Dunlop (R 9-4 NP 319). Gerrit van der Pot (1844—1918) was reder en cargadoor. Hun dochter, Cornelia E. P. Rueb-van der Pot, bezocht vele onzer familiedagen en overleed in 1982 op 93-jarige leeftijd. Zolang de herinnering van haar kinderen gaat, zo vertelde



Jojo Hooites Meursing-Rueb, hingen deze mooie portretten (schilder Hans Kownatzki) in het grote huis aan de Heemraadssingel. Toen haar moeder op haar 79ste verhuisde naar een flat, heeft zij de portretten geschonken aan het Historisch Museum te Rotterdam waar ze uitstekend verzorgd worden. Het Museum zond ons kleurenfoto's waarvan hierboven de zwart-wit reproducties.



Prof. Dr. Jacobus Henricus van 't Hoff, 1852—1911, was hoogleraar in de scheikunde in Amsterdam en Berlijn, trouwde in 1878 met Johanna Francina Mees, jongste dochter van Govert Jacob en Johanna Francina Mees-Hudig (R 9-3 NP 322). Zij kregen vier kinderen. Van 't Hoff kreeg tien eredoctoraten en hij was erelid van vele wetenschappelijke genootschappen in binnen- en buitenland. Hij werd de eerste winnaar van de Nobelprijs scheikunde, dat was in 1901. Zijn standbeeld staat op het schoolplein aan



de Rotterdamse 's Gravendijkwal.

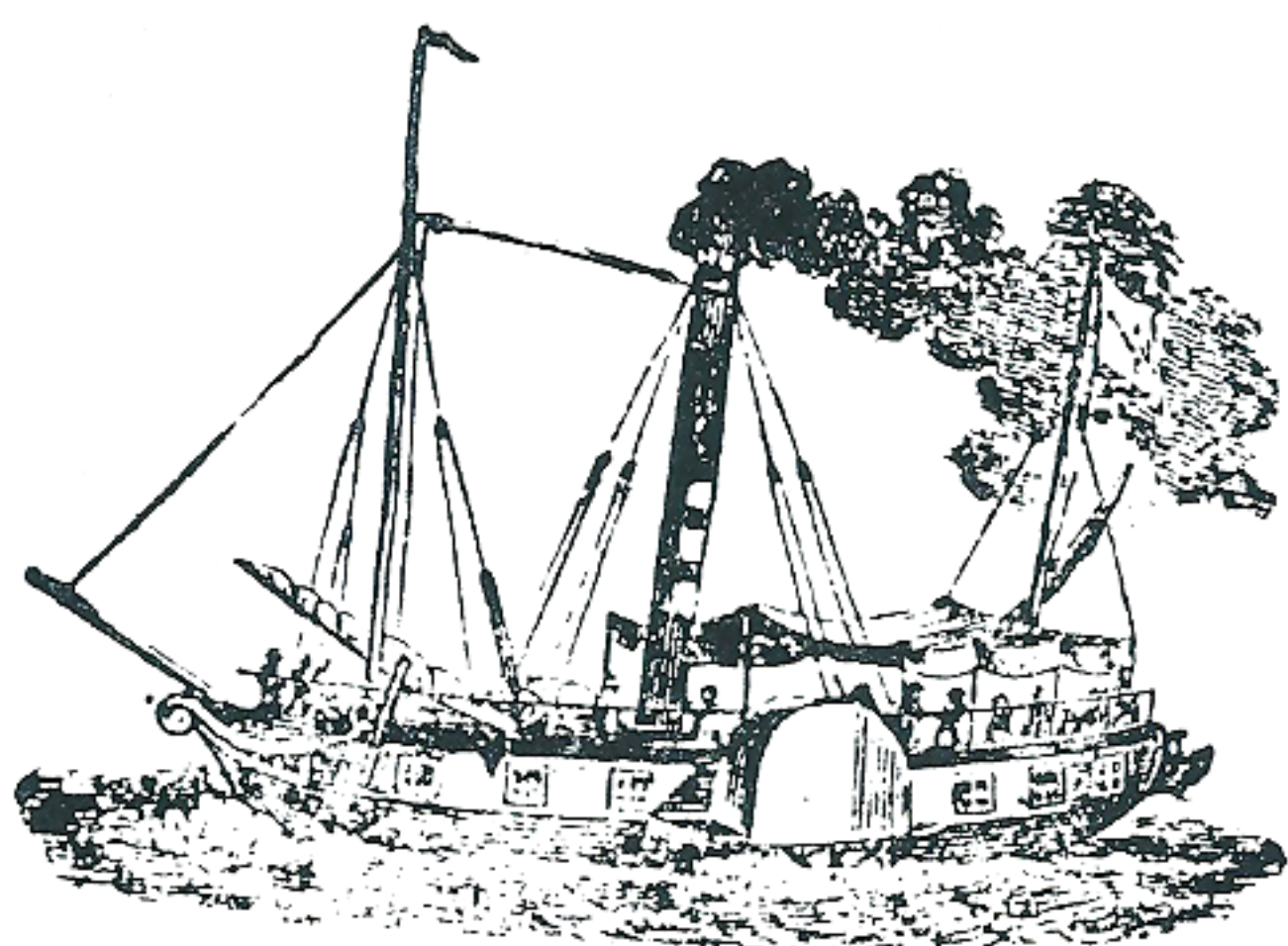
Er is een overlevering in onze familie dat toen zijn oudste dochter Johanna Francina Behn-van 't Hoff eens in de tram het standbeeld passeerde, een haar geheel onbekend heer haar aansprak met de gevleugelde woorden: „Mevrouw, dat beeld lijkt op u” waarop ze antwoordde „klopt, dat was mijn vader”. Si non è vero . . . Jenny, zoals ze genoemd werd (1853—1935) was een tante van onze vorig jaar overleden nicht Jenny (ook Johanna Francina) Bonjer-Mees.

Baden-Baden in 1840

Hans en Dinie (Drachten) vonden bij het verhuizen en dus opruimen, een oud „BADEBLATT FÜR DIE GROSSHERZOG-GLICHE STADT BADEN”. Hierin staan per hotel, zoals gebruikelijk, de namen van de nieuw aangekomen gasten en van hen die vertrokken, zoals: im Badischen Hof, im goldenen Einhorn, im Englischen Hof, im Fuchs, im goldenen Ritter en ook im Russischen Hof waar we vier Nederlanders aantreffen: Hr. Jonquière mit Gattin aus dem Haag, A. M. v. Palthe aus Oldensaal, Beucker Andreae aus Utrecht en R. Mees aus Rotterdam. Medegasten waren in dat hotel: o.a. Graf von Stroganoff mit Familie und Bed. aus St Petersburg, 12 Personen, Baron von Kruber aus St Petersburg, J. B. Etcheverry aus Havana, Hr. Thomson, Lady Thomson, Miss Thomson und Miss White mit Bed. aus Schottland, 6 Personen.

Ook treft men de dienstregeling van de

COELNISCHE



DAMPFSCHIFFFAHRTS-GESELLSCHAFT,

in Verbindung

mit den

ROTTERDAMER, AMSTERDAMER U. BASELER GESELLSCHAFTEN;

für den Dienst zwischen

Basel, Strasburg, Mannheim, Cöln, Rotterdam, London, Antwerpen, Amsterdam und Hamburg.

Mit dem 10. Juni anfangend wird der Dienst der Cölnischen Dampfschiffe wieder um einen Cours vermehrt. Von diesem Tage an fahren die Schiffe täglich dreimal zwischen Cöln und Mainz. Die Abfahrtsstunden sind wie folgt festgesetzt:

TÄGLICH.

Rheinaufwärts.

Von Düsseldorf nach Coblenz,	Abends	10	Uhr
„ Cöln nach Mainz in einem Tag,	Morg.	5	„
„ „ „ Coblenz	„	7	„
„ „ „ „	Nachmittags	5	„

Zoekacties Ds Jeremias Mees, R 4-2

Deze Jeremias Mees was de in 1660 geboren nummer drie van de zes kinderen van Ds Gregorius Mees (1631—1694) en Rolina Santvoort (1632—1680). In 1682 hertrouwde Gregorius met Maria de Mey. Via zijn derde zoon Rudolph en diens vrouw Maria Baelde, mogen we onze Gregorius de stamvader van de Rotterdamse tak van onze familie noemen. Rudolph en Maria kregen maar één zoon, Gregorius, die de familie verder voortzette. Tot twee keer toe heeft het dus aan één draad gehangen.

Nu lijkt het wat wonderbaarlijk, dat we van de zoon Jeremias wel een beetje erg weinig weten. In het blauwe boekje 1983 zult u Jeremias niet vinden omdat we van verdere afstammelingen van hem dan zijn eigen kinderen niets weten. Hij was getrouwd met de Bredase Adriana van Rotterdam en na een korte periode als predikant in „het zandoverstoven Gilse” met 17 lidmaten, werd hij dominee in het veel grotere Etten waar hij op zijn 43ste jaar stierf met achterlating van Adriana en vijf kinderen van 5 tot nog geen 1 jaar. Ze ging al spoedig met haar kinderen naar Roosendaal benevens met haar dienstmaagd genaamd Isabella Cornelis Bastiaansdochter. In een andere aantekening vinden we de naam de Koter, dus haar vader zal wel Cornelis Bastiaanszoon de Koter geheten hebben. Lang duurde dat verblijf in Roostendaal niet want in 1709 ging Adriana naar Breda terug.

Voor zo'n verhuizing moest je een attestatie van goed gedrag van je Kerkeraad hebben. Die vormde voor Adriana geen probleem, maar Isabella had er een beetje moeite mee. De kerkeraad van Roosendaal trok het tot het Heilig Avondmaal toegang gevende document in, omdat men in de gaten gekregen had, dat het goede kind „in onecht bevrucht was en eveneens in onecht een kind gebaard had”. Die attestatie was namelijk aangevraagd voor Isabella's vertrek naar de Leur omdat ze niet meeging naar Breda. En nu staat er in dat strenge en zuiver in de leer zijnde kerkregister in een noot tussendoor gekrabbeld „edoch door het goed getuygenis van „Ds G. van Lentfring pred. op de Leur benevens ook van „Rotterdam, geeft de Kerkeraad van Roosendaal haar over aan „de wijze behandeling van de Kerkeraad op de Leur d.d. 9 „maj 1710”. „Rotterdam” zal ongetwijfeld slaan op Isabella's mevrouw. Isabella zal wel van de Leur afkomstig geweest zijn, haar mevrouw deed een goed woordje voor haar en kon als domineesweduwe waarschijnlijk een beroep doen op de Leurse dominee ten gevolge waarvan de Roosendaalse Kerkeraad dit tere geval maar liever aan de Leur doorschoof. Toch nogal roerend dit geval. Die vijf piepjonge kinderen waarmee Adriana achterbleef waren twee meisjes en drie jongens waarvan twee een tweeling waren. Cornelia trouwde met Marinus Ruyghaver, schout van de „heerlijkheid Ter Heijden”, ze werd 80. Talitha werd maar 2, en de jongens bereikten voor die tijden deels goede, deels geweldige leeftijden. Gregorius Jeremias werd 40, Christiaan Rudolf werd 72 en Johannes Pieter 86. Verder kwamen we te weten dat Gregorius Jeremias schepen is geweest van Terheijden: daar kan zijn zwager de schout wel een handje in gehad hebben. Behalve allerlei andere historische gegevens die het nu te lang zouden maken, houdt onze genealogische kennis hiermee op. Dat heeft altijd een beetje vreemd geleken als je het hebt over drie volwassen „Meesmannen” van wie geen huwelijken met of zonder kinderen bekend zijn geworden. De hoop dat we via deze „verdwenen Meezenstam” nog eens wat verband konden opsporen

met niet te plaatsen Mezen, is dus voor het ogenblik een illusie gebleken. Het is misschien best mogelijk verder te komen, maar dat kost een zodanig zoek en gedraaf, geschrijf en getelefoneer met ontelbare kerkelijke, notariële en allerlei andere archieven en registers (doop- en begrafenislijsten) dat we daar niet doorheen komen, en ook geen voldoende genealogische hardnekkigheid hebben. Mocht er in onze familie wel zo'n doordruwer te vinden zijn, dan kan hij of zij ons de bestaande gegevens opvragen. Het is heus geen vervelend of droog werk al kan het lang duren voor je ergens houvast hebt gevonden. Er is in acten en notulen van kerkelijke, schepen- en andere vergaderingen heel veel interessants en boeiends te vinden. Zie ook het bekende boek over Jeremias' vader Ds Gregorius (van het „droevigh ongeluck" op de Maas waarbij zijn dochter Anna en zijn oudste zoon Allard verdronken) van prof. Gregorius Mees, getiteld „Gregorius Mees en zijn gezin", in bijlage XI een heel onderhoudend verhaal over een dominee die van onzedelijk gedrag beticht was, overgeplaatst werd, dus blijkbaar onvoldoende bewijs, van een daarop volgende door de Koning-Stadhouder Willem III bevolen kanselruil met als verder gevolg Jeremias' overplaatsing van het doodarme Gilze naar Etten. En dan zou Maria de Mey met haar deftige familie (ze had een broer die bewindhebber was van de V.O.C.) daarbij ook wel invloed gehad kunnen hebben. Enfin, voor gravers veel te doen.

Curiosum: Ds Jeremias redde bij het zeilongeluk op de Maas eigenhandig zijn broertje Rudolph die onze stamvader zou worden.



Financieel verslag 1984

Staat van inkomsten en uitgaven:

Rente	f 87,13
Contributies	„ 5.802,54
Nadelig saldo	„ 6.031,79
	f 11.921,46

Kosten kroniek	f 5.419,05
Diverse onkosten	„ 748,91
Voorber. kosten & garantie-afname Ned. Patriciaat	„ 5.753,50
	f 11.921,46

Samenvatting:

Saldo Bank Mees & Hope per 1-1-84	f 8.380,37
Saldo postgirorekening per 1-1-84	„ 3.181,36
Familieborden, dassen, etc.	„ 1.712,92

f 13.274,65

Contributies 1984 etc.	„ 5.889,67
------------------------	------------

f 19.164,32

Totale uitgaven	„ 11.921,46
-----------------	-------------

f 7.242,86

Saldo Bank Mees & Hope per 1-1-85	f 3.735,39
Saldo postgirorekening per 1-1-85	„ 1.217,47
Familieborden, dassen, etc.	„ 2.290,—
Exemplaren Ned. Patriciaat	P.M.

f 7.242,86

Afname van de voorraad exemplaren Ned. Patriciaat zal w.s. slechts zeer geleidelijk plaatsvinden, daarom P.M. opgenomen.

Marten Meesweg



Het prille begin van de Marten Meesweg in Rotterdam. Met het correct schrijven van de voornaam had onze wereldhaven het nog een beetje te kwaad.

Vogels op reis

Ter ere van het 125-jarig bestaan van het Rotterdams Lees-kabinet is een boekje uitgegeven met veel verschillende bijdragen van mensen, aan wie gevraagd werd een artikel te schrijven over een bepaalde categorie van boeken in deze typisch Rotterdamse bibliotheek, die nu is ondergebracht in de Erasmus Universiteit.

Omdat ik culturele reizen leid, leek het aangewezen dat ik iets zou presteren op het gebied van de Baedekers, reisbeschrijvingen enz., te meer daar ik de beschikking kreeg over vier familie-reisdagboeken uit de 19de eeuw.

Hieronder twee stukjes uit dat artikel over een reis van J. Th. Vogel, getrouwd met Maria Mees (R 8-1 NB blz. 302).

... „Gij zult wel verwonderd zijn,” schrijft Maria Mees in 1847, op huwelijksreis met Johannes Theodorus Vogel, chirurgijn-vroedmeester te Rotterdam, „dat ik den moed gehad heb van op een paard de Rigi te beklimmen, want gij weet allen dat ik nog al bang van aard ben, ik zag er ook eerst nogal tegen op, maar het is mij heerlijk bevallen, het pad is nogal steil en met steenen zoo dat het zeer moeijelijk te beklimmen zou zijn, ik kan mij niet begrijpen hoe de paarden zich zoo staande kunnen houden maar dat ging best, en wij hadden twee mannen om de paarden te leiden en nog een gids, zoo dat wij goed voorzien waren. Het was een heerlijke weg, ik dacht niet dat er zoo iets heerlijk moois bestond...” Zij eindigt met „Uw liefhebbende Mie. Zoen toch de lieve jongens.” (Dat waren de zoontjes van haar overleden zuster, Vogels eerste vrouw Françoise, die maar 31 werd. Die zoontjes waren in 1847 nog pas 4 en 3. Marie leeft in de nagedachtenis van de familie Vogel voort als een perfecte moeder voor haar moederloze neefjes.)



... „Auf die Berge will ich steigen,
Wo die dunklen Tannen ragen,
Bäche rauschen, Vogel singen,
Und die stolzen Wolken jagen.

Heeft Heine's „Harzreise” de Vogels geïnspireerd tot de volgende vakantietocht? In elk geval ging het echtpaar van de Rigi in 1861 met de nu grote jongens Jan en Nicolaas, en Frans, de 11-jarige zoon van Marie naar de Harz. De oudste zoon, Johan Gregorius, geboren in 1843, schreef een uitgebreid reisjournaal in duidelijk handschrift. „Op Donderdag - Augustus vertrokken wij per sneltrein van 12.25 op de tweede klasse van Rotterdam naar Duisburg. Wij hadden bijna geen gezelschap, wat bij de groote warmte zeer aangenaam was; slechts korten tijd hadden wij een „Duitscher bij ons, die ons door zijn onaangename bijzijn zeer verveelde, maar die ons gelukkig spoedig weer verliet.” Zij overnachten in Duisburg, en rijden naar Hannover, waar ze ook een nacht overblijven. Na het diner aan de table d'hôte maken ze om 5 uur een rijtoer door de stad, waar ze o.a. de „zeer prachtige comédie” zien, de monumenten voor de slag bij Waterloo en voor Leibnitz, en de botanische tuin. 's Avonds gaan ze naar

een concert in het Odeon „welke plaats sierlijk door gas wordt verlicht”. De dagen zijn op niet kinderachtige wijze gevuld. De volgende morgen om half 6 op en met de trein naar Brunswijk en Bad Harzburg; dan in een rijtuig met twee paarden naar het hotel op de Burgberg, met uitzicht op de Brocken. Daar rusten ze zowaar eerst wat uit, maar na het diner gaan ze wandelen. Geregeld wordt er om 5 uur of om half 6 opgestaan, en om 7 uur begint het programma. Ze leven met het daglicht. De volgende dagen maken ze tochten deels per rijtuig, deels te voet, over bergen en door dalen, genietend van de „heerlijke pijnbosschen” en de „schoone uitzigten”. Ze klimmen de Brocken op „na de verzamelaarsplaats der heksen te zijn gepasseerd” en naar de Ahrendsberger Klippe, met hun koetsier als gids. „Daar zagen wij eenige koeien grazen met belletjes aan de nek, onder een paar herders, waarvan een ons het aanbod deed om de schoone echo van zijn trompet te doen hooren; hij ging mede maar gaf reeds onderweg alle blijken van te diep in zijn glaasje te hebben gekeken.” Boven hebben ze weer een prachtig uitzicht en „bepoefde de herder de echo te doen hooren, maar deze scheen veel te fatsoenlijk om de droevige toonen van den dronken herder te herhalen: althans wij hoorden niets.”

Soms gaan er drie muilezels mee waarop ze afwisselend kunnen rijden. Wel horen ze dat veertien dagen geleden op een klip „een knaap uit Bremen van een onwilligen muilezel afgevallen, naar beneden was gestort”. Ook gaan ze bij Goslar, „een dood ouderwetse stad”, de kopermijn in, gekleed in mijnwerkers-tenuue. Ze lopen twee uur door nauwe gangen. „Het water stroomde overvloedig langs de wanden en onder de planken, waarop wij gingen.” Door de dalen van Oker en Ecker rijden ze en bezoeken verschillende steden, alsook het slot van de hertog van Brunswijk, waar Maria Theresia geboren is — ze zien de kamer. Af en toe nemen ze „bij een conditor eene portie ijs en gebakjes”. Ze drinken melk, bier, berkenwijn en Knickebeine „zijnde een soort van likeur”. Bij de Rosz-trappe kijken ze naar de vreemde rotsformaties, „met indrukken van de hoeven van het reuzenpaard, de duivelskansel, duivelskeuken, duivelsbrug en andere duiveliteiten”.

Via Quedlinburg, „een dood antique stad met nauwe straten en sombere, lage huizen” bereiken ze Halberstadt, „schijnt ook zeer oud te wezen”. Hier nemen ze de trein naar Kassel, waar ze ook de voornaamste attracties, de Wilhelmshöhe en het Riesenschloß bekijken. Vader en zoons klimmen tot in de knots van Hercules. In de Auegarten hooren ze het „Wien Neerlands bloed” uitvoeren, „wat ons vaderlandsch hart goed deed.” Verder sporen zij naar Eisenach waar ze natuurlijk de Wartburg bezoeken, die door Jan heel precies beschreven wordt. Alleen zegt hij dat de fresco's op de galerij over het leven van de heilige Elisabeth door prof. von Schwind geres-taureerd zijn. Het Luther-jaar deed mij weten dat Moritz von Schwind ze zelf schilderde. En is het grote bot dat Luther als boetenbank gebruikte nu van een mammoet (Jan), of van een walvis, zoals mij verteld werd? Na nog een paar tochten in de omgeving nemen ze de trein via Kassel en Dortmund naar huis. „Te Zevenaar werd onze bagaadje gevisiteerd; een japon van Mama werd aangegeven en daarom liet men ons verder met rust. Ten 12 ure waren wij te Arnhem en reden verder met een grooten jan plezier naar Beekhuizen.” Waar ze de vakantie zeker verder doorbrachten. Deze reis duurde van 1—19 augustus 1861.”...

Leonoor Stakenburg-Mees

Reis Willem van Oranje

Het jaar 1984 is ten einde. Mag ik u even herinneren aan een postzegel, vorig jaar uitgekomen, waar op staat: Willem van Oranje, 1584—1984 + beeltenis. Eveneens aan twee tentoonstellingen aan hem gewijd, in Delft en in Amsterdam, aan alle artikelen in kranten en tijdschriften en aan een reis van de Stichting voor Academische Reizen:

Willem van Oranje, 1584—1984, 8-daagse rondreis naar de plaatsen die een rol hebben gespeeld in de geschiedenis van het geslacht Nassau.

„Leidend voorwerp”: drs E. F. T. Stakenburg-Mees.

„Lijgend voorwerp”: A. C. M. Vreede-Mees, ikzelf, deel van een groep van 18.

Ik heb er niet onder geleden, behalve dan van de vele hersengymnastiek bij het ontcijferen van de stambomen van het Koninklijk Huis en al de stapjes in de voetstappen van Leonoor om de Voetstappen van de Vader des Vaderlands te volgen...

Het was een heerlijk reisje, dat al meteen begon bij het eind, n.l. in *Delft* bij het Praalgraf van WVO in de Nieuwe Kerk, Leonoor had in haar uitgebreide inleiding geschreven: „Prachtig is de dode prins in marmer uitgebeeld, een toonbeeld van rust, terwijl de zittende figuur in zwart vernist koper de actieve persoon weergeeft.” Daarna genoten we in het Prinsenhof het meest van de tijdelijk daar vertoevende portretten van de vijf dochttertjes van WVO en Charlotte de Bourbon, die wij later in de Oranierzaal in Siegen zouden moeten missen.

Om het niet te lang te maken moet ik nu in mijn beschrijving zo snel vliegen als een rechtgeaarde Mees maar kan vooruitkomen en zal ik het een en ander overslaan.

Buren was het volgende doel met het mooie Weeshuis dat gesticht werd door Maria van Oranje, dochter van Willem en Anna van Buren. Een rit op een mistige ochtend door de Ardennen bracht ons naar het slot *Vianden*, dat geheel gerestaureerd wordt en een merkwaardige tienhoekige kapel bezit. In *Trier* sliepen wij tegenover de wonderlijke Porta Nigra en bekeken o.a. de Romeinse Basilica en de Dom. Heerlijk reden wij door het Moezeland en toen langs de Lahn, waar een gezellige wandeltocht naar boven ons de Burcht in Nassau liet zien, die herbouwd wordt en met veel romantiek omkleed. Van de donkere toren van *Laurenburg*, waar alles is begonnen (schreef Leonoor) zagen wij niet veel, maar er kwam nog zoveel meer!

Drie nachten in *Limburg a.d. Lahn* moesten wel wat bescheiden worden doorgebracht in een onderdemaats hotelletje, maar de dagen daar waren de belangrijkste van de reis met een overvloed aan bezienswaardigheden. Bijv. Limburg zelf met de Altstadt en de interessante Dom, van buiten beschilderd in natuurkleuren.

Dankzij kleurrijke uiteenzettingen van Leonoor in de avonden raakten we vertrouwd met de kastelen die we gingen

zien en met hun bewoners. Zo ook met het Lustslot *Oranienstein* in Diez, dat Albertine Agnes, weduwe van Willem Frederik van Nassau liet bouwen en dat later werd voltooid door een andere weduwe: Amalia von Anhalt Dessau.

Hierin de fraaie witte kapel naar ontwerp van Daniël Marot. Wie van stucwerk en gekleurde wapenschilden houdt kan er zijn hart ophalen. Hetzelfde geldt voor het grandioze slot *Weilburg* met tuinen en orangerie, waar vorstelijke personen voor die tijd zeer comfortabel konden toeven.

Dit was het huis van Caroline van Oranje Nassau, getrouwd met een neef Nassau-Weilburg, bij wie, toen zij nog in Den Haag woonden (nu Kon. Schouwburg) de jonge Mozart een concert gaf — Caroline met kostelijke brieven aan broer prins Willem de vijfde. (haar portret hangt o.a. in het Loo).

Een hoogtepunt was uiteraard het bezoek aan *Dillenburg*, het ouderlijk stamslot van WVO. Daar staat van het grote kasteel niets meer, maar wel de in de vorige eeuw gebouwde toren (o.m. door toedoen van prinses Marianne) annex een klein Oranjemuseum. Wij werden rondgeleid door de kasematten van waaruit vroeger het kasteel afdoende en onaantastbaar verdedigd werd. Een allervriendelijkste duitse historicus, die nederlands sprak, gaf ons uitleg en voerde ons door heel Dillenburg langs de bekende linde (zie geschiedenisboekjes) en de kleine kerk waar de ouders en oudste broer van WVO begraven liggen. Wij zagen de grafkelder met de gebalsemde lichamen van leden van het geslacht Nassau.

Ditzelfde zagen wij in *Siegen* in het Unteres Schloss, waar in de Fürstengruft (Maurits Post) vele gietijzeren wapenschilden te zien zijn met als klapstuk de houten replica van een zwartijzeren cenotaaf, die zich bevindt in Berg u. Thal bij Kleef.

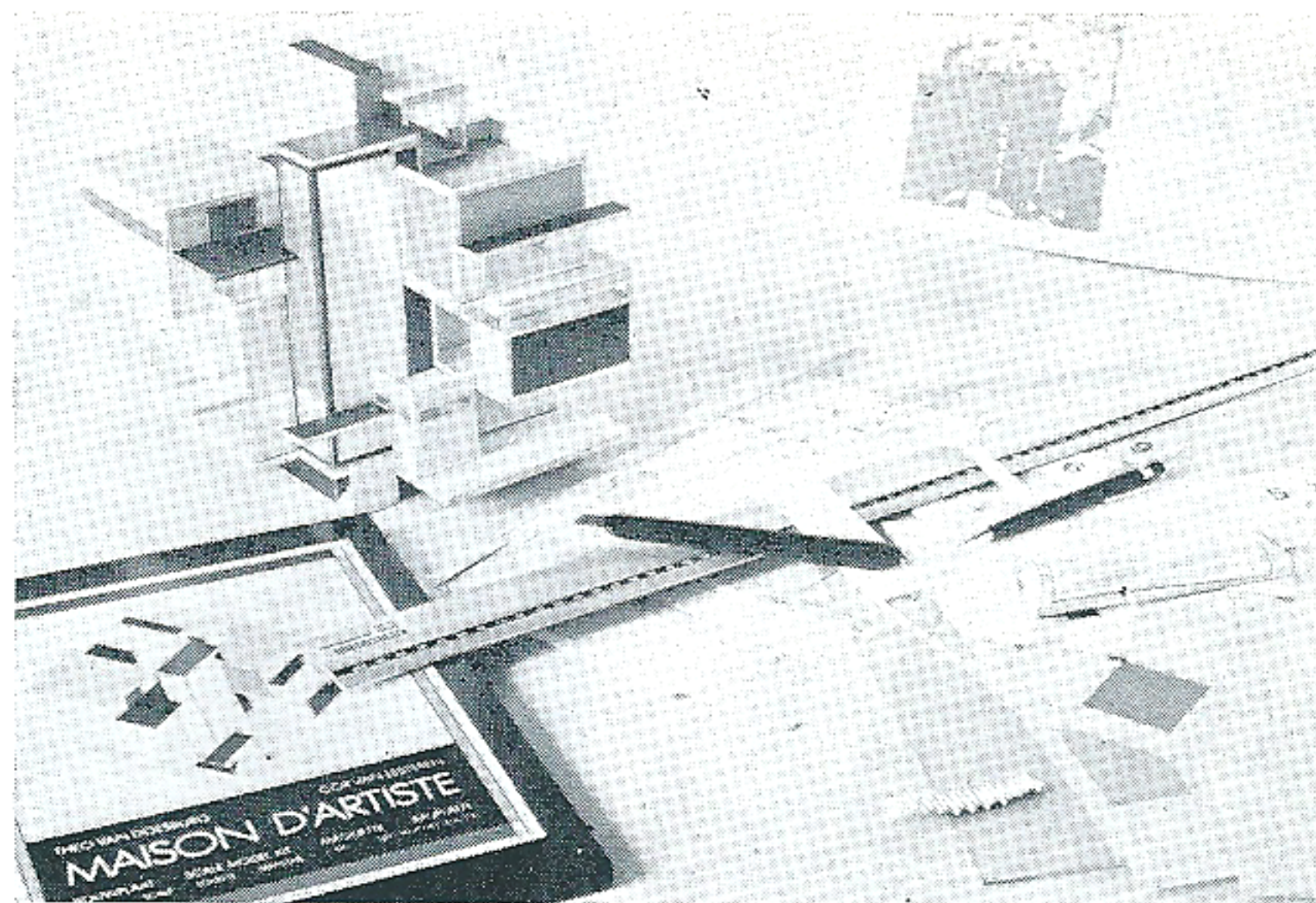
Deze replica bevat de overblijfselen van *Johan Maurits*, bijg. de Braziliaan, die tijdelijk gouverneur in Brazilië was. Later werd hij nog stadhouder van Kleef voor de grote Keurvorst Frederik Willem van Brandenburg. De vorstentitel door JM verworven blijkt behalve uit de wapenschilden, uit de vrolijke vergulde kroon bovenop de Nicolaikerkerk, waarin ook een mooie zilveren doopschaal ligt die JM van een Afrikaans vorst had gekregen. Het Oberes Schloss in Siegen huisvest de Oraniersaal die ik reeds noemde, vol met bekende portretten en met ook een Rubens verzameling. (Rubens werd in Siegen geboren)

Op weg naar Xanten zagen wij na de bekende Ginsburgerheide en de ruïne van Beilstein, Kleef naderend, de echte cenotaaf (zie boven) die dus leeg is. Verderop buiten Kleef is een parkaanleg met Belvédère, waarvoor JM van de stad Amsterdam een beeld van de Keyser cadeau kreeg. Aanleiding voor Leonoor om vol piëteit ons voor te dragen een gedicht van Vondel voor deze gelegenheid geschreven.

Na een gezellige afscheidslunch in Apeldoorn, stortten wij ons vol moed in de kudde bezoekers van het gerestaureerde *Loo*, de laatste bezichtiging van deze geslaagde reis, die ons zoveel nader tot de geschiedenis van ons Koningshuis heeft gebracht.

An Vreede-Mees

Het "Maison d'Artiste"



Tjaarda Mees, geb. 1957 (R 12-5 NP 316), architect te Amsterdam, maakte in 1982 voor de grote „De Stijl”tentoonstelling in het Kröller-Müller museum in Otterloo een reconstructie van het „Maison Particulière”. Voor de tentoonstelling „De architectuur van De Stijl” in 1983 maakte hij een reconstructie van het „Maison d'Artiste”. Beide architectuurmodellen zijn aangekocht door het Haags Gemeentemuseum voor vaste opstelling. Een bouwplaat van het „Maison d'Artiste” kwam in 1984 tot stand en is te krijgen in de betere boekhandel. Hieronder volgt de tekst die Tjaarda, samen met Marieke Kuipers, in het begeleidende viertalige boekje schreef.

In 1923 was er in de Parijse galerie l'Effort Moderne van Léonce Rosenberg een tentoonstelling te zien van de architecten van de groep „De Stijl”. Theo van Doesburg, Cor van Eesteren, Vilmos Huszár, Willem van Leusden, J. J. P. Oud, Gerrit Rietveld, L. Mies van der Rohe en Jan Wils exposeerden hier van half oktober tot half november hun jongste architectonische ontwerpen door middel van foto's, plattegronden, tekeningen en maquettes.

De voorgeschiedenis van deze bijzondere expositie gaat terug tot 1920, het jaar waarin Van Doesburg — via Mondriaan — in contact kwam met de kunsthandelaar Rosenberg. Daarop ontstond het plan om enkele architectuurontwerpen tentoon te stellen van een „Huis-Rosenberg” bij wijze van collectieve opdracht aan „De Stijl”-groep. Aanvankelijk had Van Doesburg, zelf geen architect, hiervoor medewerking gevraagd aan Oud, met wie hij al eerder experimenten met toepassing van kleur in de architectuur had uitgevoerd (bij voorbeeld in het vakantiehuis „De Vonk” bij Noordwijkerhout, 1917). Oud zag echter van medewerking af omdat het project naar zijn mening geen reëel bouwplan inhield.

Het idee bleef sluimeren totdat Van Doesburg in 1922 via het Bauhaus te Weimar — waar hij diverse lezingen hield — kennis maakte met de pas afgestudeerde architect Van Eesteren. Deze was toen op studiereis door Duitsland, dankzij de zojuist behaalde Prix de Rome, maar hij was meer geïnteresseerd in de avant-garde-architectuur dan in de hem ter bestudering opgedragen Noord-Duitse baksteenbouw.

Terug in Nederland begon Van Eesteren aan zijn ontwerp voor een „Résidence Rosenberg”, of zoals later, neutraler is omschreven, een „Hôtel Particulier”. Inmiddels was Van Doesburg, na de voor hem kenmerkende omzwervingen, naar Parijs teruggekeerd en weer met Rosenberg in contact getreden.

De oorspronkelijke opzet voor de tentoonstelling werd toen uitgebreid tot een algemeen overzicht van architectuur-ontwerpen van de groep „De Stijl”. De kern bleef niettemin bestaan uit de architectonische studies voor Rosenberg, die Van Doesburg en Van Eesteren met behulp van maquettes wilden presenteren.

Gezien de korte voorbereidingstijd werd voor de realisatie van één van deze modellen de hulp van Rietveld ingeroepen. Rietveld maakte in Nederland de maquette voor het „Hôtel Particulier” naar Van Eesteren's ontwerp. De tijd ontbrak om dit model, dat geheel in wit was uitgevoerd, van een kleurindeling van Van Doesburg te voorzien; slechts de tuin was op het grote draagvlak van 2 x 1.40 m met groene vlakken aangegeven, doch

dit stond volkomen los van de voorgestane integratie van kleur en architectuur.

Daarentegen was het model van een tweede, kleiner, ontwerp voor een Huis-Rosenberg, het „Maison Particulière”, wel van kleuren voorzien. Hieraan hadden Van Eesteren, intussen naar Parijs overgekomen, en Van Doesburg samengewerkt: de eerste zorgde voor de architectonische realisatie, de laatste voor het kleurschema. Ook dit model werd eerst geheel in wit uitgevoerd. De naderhand gekleurde vlakken, minder in getal, weken echter af van de eerder door Van Doesburg geschetste aanzichten in kleur.

Daarnaast kwam er nog een derde model tot stand onder de titel „Maison d'Artiste”, dat Van Doesburg wellicht voor zichzelf en zijn vrouw, de pianiste Nelly van Moorsel, hoopte te bouwen. Het bevatte ondermeer een atelier en een muziekkamer. Deze maquette was direct in kleur uitgevoerd. Van Doesburg schreef er destijds over dat hij er in de laatste week vóór de opening van de tentoonstelling dag en nacht aan had gewerkt en dat het geraamte in koper door een smid was gemaakt en de overige delen in hout, mica, karton en glas.

Van de drie Rosenberg-modellen is het „Maison d'Artiste” het kleinste, maar gelijktijdig het meest gecompliceerde ontwerp. Bij de opbouw van het huis is namelijk de traditionele étage-indeling losgelaten en vervangen door elkaar doordringende blokvormen op verschillende hoogten gegroepeerd rond twee verticale elementen: het trappenhuis en de schoorsteen. Elk vertrek is zo veel mogelijk als een vrijstaande eenheid behandeld, met drie gevels, platte afdekking en eventueel een luifel of terras. Hierdoor lijkt ieder bouwvolume bijna vrij in de ruimte te zweven, overeenkomstig het streven van Van Eesteren en Van Doesburg naar een abstracte, dynamische architectuur. Niet voor niets werd de maquette in vele standen — zelfs ondersteboven — in het tijdschrift „De Stijl” afgebeeld, om zo de alzijdigheid van de architectuur in al haar aspecten te demonstreren. Het dynamische karakter van dit huis-ontwerp werd nog versterkt door de ritmisch verdeelde kleurvlakken van de telkens verspringende gevels, afgewisseld door grote doorzichtige glasvlakken, met name in het verticaal geprononceerde trappenhuis.

Door haast gedreven, bleef het aantal ontwerptekeningen voor dit project gering. Waarschijnlijk werd de bewaard gebleven axonometrische projectie in kleur, of „contra-constructie” zoals Van Doesburg deze diagonaal gerichte composities noemde, naderhand vervaardigd. In zijn korte beschrijving van de tentoongestelde werken noemde hij alleen van het tweede model ook een analyse en een contra-constructie.

Afgezien van de toenmalige, geïllustreerde, publicaties in verschillende binnen- en buitenlandse tijdschriften en enkele passages in brieven van Van Doesburg, zijn deze schaarse tekeningen en foto's nog de enige bron van informatie over dit interessante project. Alle maquettes zijn namelijk verloren gegaan nadat ze nog enkele malen waren geëxposeerd en vervolgens opgeslagen in een kelder, waar een te hoge waterstand de modellen noodlottig werd.

Ten onrechte is het „Maison d'Artiste” naar verhouding minder bekend geworden dan de twee andere, ruimer gedocumenteerde ontwerpen. Moge de voorliggende reconstructie door middel van de bouwplaat hierin verandering brengen.

Amsterdam, 1984.

Mezenjeugd in Canada 1984

Helena van Ruyven (19), dochter van Lex en Madelon van Ruyven-Mees te Den Haag, bezocht haar talrijke familieleden in Vancouver. Ze zag hen allemaal, zowel van haar eigen generatie als van die van haar moeder.

De helaas niet zo erg scherpe foto toont een vrolijk groepje jong Meesvolk: Zittend Helena en naast haar Anton Mees (21) en achter hem zijn zusje Monique (19), kinderen van Walter jr en Katie Mees-Clifford. Links van Monique zien we Marla (22) en Carel Mees (22 en 20), kinderen van Mauk en Twyla Mees- Froud en achter hen staat het derde broer- en zusterpaar Marten en Adine Mees (24 en 22), kinderen van Peter en Mienieke Mees-van Hoogstraten.



Monique Mees (NP 329)

dochter van Walter MJzoon, uit West-Vancouver, studente aan het Emily Carr College of Art and Design, hier op een krantenfoto met haar olieverf-schilderij van vissen.



Een vergissing, die toch interessant kan zijn

Vorig jaar was er een tentoonstelling in de Atheneum- of Stadsbibliotheek in Deventer over herinneringen aan de mij zo sympathieke 14e-eeuwse geestelijke beweging „Devotio Moderna” gesticht door de Deventenaar Geert Groote in de 14e eeuw, een geestelijk réveil binnen de Katholieke Kerk dat van grote invloed is geweest door de kracht die ervan uitstraalde en die later mutatis mutandis ook op Erasmus inspirerend heeft gewerkt.

Na mijn rondgang in het prachtig gerestaureerde middeleeuwse gebouw keek ik ook eens wat voor werken ze daar op de naam Mees hebben. Tot mijn verbazing trof ik daar te midden van de bekende werken van Marten, Willem Cornelis, Ds. Gregorius enz. een geleerd werk van de hand van Leonide Mees. Wat een mooie naam en wat een geleerd werk en zou ze even schoon zijn als haar naam mooi en haar geleerdheid groot, waren mijn eerste opkomende gedachten, gevolgd door mijn besluit „uitzoeken”, vooral omdat op het kaartje ook „Nieuwkoop” stond. Onze Nieuwkoopse neef Ir. Rudolf Adriaan opgebeld, nooit van gehoord.

Aan de uitgever De Graaf Publishers in Nieuwkoop briefje geschreven of ze me wellicht in contact konden brengen met

mevrouw Leonide Mees, schrijfster van BIO-BIBLIOGRAPHIA FRANCISCANA NEERLANDICA ANTE SAECULUM XVI, of haar mede-auteur, B. de Troeyer. Per kerende post antwoordde de firma De Graaf dat ik met mijn brief in dat kantoor voor hilariteit had gezorgd omdat Leonide Mees geen achterlicht van ons kan zijn doch Pater Franciscaan is verbonden aan het Instituut voor Franciskaanse Geschiedenis te Sint Truiden in België. Het werk bestaat uit drie delen: het eerste is van de Troeyer met biografieën van Nederlandse Franciscaner auteurs en hun werken uit de 17 Provinciën 13e—15e eeuw en de andere twee zijn van Mees met uitvoerige beschrijvingen van de inhoud van die werken en van facsimiles van de incunabele illustraties. De heer de Graaf noemde Pater Mees dan ook incunabulist. Ik schreef hem een briefje of hij ons wat wijzer kon maken over zijn afstamming (soms ook uit Aken?). Van mij was het natuurlijk dom om bij de voornaam Leonide uitsluitend aan een meisjesnaam te denken en niet ook aan Leonid Brezjnev en waarschijnlijk vele andere Leonides!

Ph. M.



Margaret Arthur



Foto J. v. d. Hoeven

Margaret Arthur, dochter van Els Arthur-Mees uit Queanbeyan, New South Wales (NP 330).

Twée Levens één Liefde



De Vlaamse uitgeverij Danthe heeft een boekje laten verschijnen van onze nicht Rudi Jacobs-Mees. Deze keer is het geen poëzie, maar proza. Zij is er zelfs voor uitgenodigd het te schrijven (blz. 11). Waar op de wereld schrijft een 80-jarige moeder een boek over haar kinderen? vraagt Toon Hermans zich af in zijn hartelijke voorwoord. Hij is een telefoon-vriend van Rudi, en ergens is hij natuurlijk een verwante ziel: het zijn artiesten! De lichte muze heeft hen betoverd. Cabaret, ballet, jazz — mag ik zeggen, de *lichte* muze? Ze is er niet minder muzikaal om! En dit element tilt dit boekje ook ineens uit boven het gezellige familie-verhaal — wat het óók is! Het zit vol leuke bijzonderheden en 't krioelt van de foto's — een bioscopie wordt het genoemd. Je leest en ziet inderdaad de hele ontwikkeling van Pim en Ruud Jacobs van baby af aan, maar het is géén Libelle-verhaal. Het is nergens sentimenteel, maar luchtig en vlot geschreven met een natuurlijkheid, die eigenlijk erg knap is. De essentie van dit boek is — volgens mij — dat het weergeeft hoe artiesten elkaar inspireren. Hoe die jongens opgroeien in een sfeer van creativiteit, muzikaliteit en enorme inzet om er iets van te maken. Hoe de moeder, de ouders hen steunen en stimuleren en ervan genieten. Wat een leuke open samenleving er was in dat huis met

zijn balletstudio, en talloze kunstenaars die er geregeld kwamen. En dan de samenwerking van moeder en zoons in de Geertekerk in Utrecht bij de opvoering van „de Zondeval” en „Kaïn en Abel” door de balletgroep Rudi Mees, begeleid door het „Trio Pim Jacobs” — in opdracht van de — oorspronkelijke! — V.P.R.O. Wat een uitdaging en een voldoening!

Wist iemand dat Pim de muziek componeerde bij de beroemde film „Glas” van Bert Haanstra? En dat hij baadt in een bijt in het ijs? Dat Ruud nu een bekend producer is?

Maar ik ga niet verder op de inhoud in, die vol interessante gegevens is voor ieder die belangstelt in de levensloop van de twee bekende musici. Vraag van mij: zouden wij die neven niet eens op een familiereunie mogen ontmoeten en horen?

Tot slot een woord van Ruud waar ik geheel achter sta: „Mijn moeder heeft volgens mij een geestige pen, die goed overkomt bij derden.” Proficiat, nicht Rudi!

Het boek is te bestellen bij de boekhandel en kost ± f 27,50. De volledige titel: Twée Levens één Liefde, bespiegeling over jeugd en carrière van Pim en Ruud Jacobs; door Rudi Jacobs-Mees; uitgeverij Danthe 1984/2768/02, ISBN 90 64 67 53 6.

Leonoor Stakenburg-Mees

Elfstedentocht 1985



De verrukkelijke vijvers rond de Engelse landhuizen lagen dik bedekt met een zwarte ijslaag, terwijl ik in Forest Row ten zuiden van Londen een conferentie van bankiers bijwoonde. Zeer tot mijn plezier trof ik daar Philip Mees, mijn zwager uit Summit bij New York, alsmede Rudolf Mees uit Zeist.

Elke avond zaten we in het plaatselijke oerengelse hotelletje achter een pot thee en kwamen, doordat de vorst me ietwat in de voeten kriebelde, tot speculaties omtrent het al of niet doorgaan van de Elfstedentocht.

Twee-entwintig jaar had ik trouw mijn contributie aan de Friesche Elfstedenvereniging voldaan en nu hoopte ik de gelegenheid te kunnen aangrijpen. En waarachtig! Mijn vrouw Madeline belde op met het bericht omtrent de positieve besluitvorming van het Elfstedenbestuur. Onmiddellijk besloot ik om Engeland vervroegd te verlaten. Door Rudolf, die eveneens eerder moest vertrekken, werd ik supersnel van Schiphol naar Woubrugge gebracht, waar ik nog diezelfde dag met Hester (9), Alexa (7) en Cilia (5) op de voor ons huis gelegen Heijmanswetering kon schaatsen. De kinderen hebben waarempel de slag al te pakken. Hester rijdt met haar handen op de rug, Alexa zichtbaar genietend en Cilia is al goed voor een tochtje naar Hoogmade.

Het slepen van zo'n troepje kinderen is trouwens een voor-treffelijke training voor een Elfstedentocht, zodat ik overigens geen training nodig heb gehad.

Mijn vriend Bon de Savornin Lohman, rechter te Rotterdam, belde op. Hij had ons logies in Leeuwarden voorbereid door met de plaatselijke rechtbank contact te zoeken. Stante pede werden wij door de Hoofdofficier Mr A. Bosch geïnviteerd.

Toen wij daar aan de vooravond van de Tocht arriveerden, bleken er nog twee onbekende rijders gelogeed. Gevieren werden wij verwend alsof we oude vrienden waren. Een verbazingwekkende gastvrijheid, die bij deze gelegenheid door de Familie totaal vanzelfsprekend en normaal geacht werd. Wij mochten nauwelijks bedanken!

Is het niet uniek om bij een onbekende gastvrouw 's morgens om vijf uur te ontbijten met het complete gezin, zonder dat

ook maar iemand bijzondere aandacht schijnt te hebben voor het vroege uur?

Het sloeg zes uur, toen wij bij lichte motregen(!) de ijzers aanbonden en over de verlaten singels naar de Frieslandhal reden. Daar doorstonden wij het gedrang der duizenden en bedachten dat wij ook de vorige dag al heel wat vriendelijke steun van een ons onbekende Fries hadden mogen ondervinden. De heer O. Bakker van Kingma's Bank had namelijk met de ledenkaarten van een troepje rijders ruim vier uur in de rij gestaan om startkaarten te verkrijgen. Hij verzekerde ons dat hij dit niet meer dan gewoon vond en geen dank waardig.

Wij echter ervoeren al deze hulp van de Friezen als iets heel uitzonderlijks. Onze stemming was dan ook opperbest en wij dachten niet aan klagen, ook niet toen wij in de lichte motregen op slofjes door de plasen sopten.

Twee kilometer buiten de Frieslandhal stonden wij klokke 7 uur aan het begin van de eigenlijke rit. Rondom was alles nog aardedonker en het gaf een mysterieus gevoel om met een hele „trein” rijders als het ware een groot zwart gat in te verdwijnen. Gelukkig was het ijs goed tot zeer goed, zodat we al vlug een vlot tempo te pakken hadden.

De vorige dag hadden wij op reis naar Leeuwarden alle krantenartikelen die de rijders in de trein onderling door-gaven kunnen lezen, zodat wij op de hoogte waren van de adviezen van Jeen van den Berg. Met name deze korte raad hadden wij in ons oor geknoopt: „Je moet eerst maar eens 100 kilometer rijden”. Een advies, dat voldoende krachtig was om allerlei overwegingen, zoals: hoe laat zullen we koffie drinken? of: zit mijn schaats wel goed? of: is het warm of koud? en soortgelijke minimalia als sneeuw voor de zon te laten verdwijnen.

Tegen zonsopgang was de regen opgehouden en wij bewonderden de Waterpoort van Sneek, het Kistwerk op het Slotermoor (een soort houten podium, waarmee een grote scheur overbrugd werd), de VVV-Promotion in Sloten en het Woarme fuote ys (wasbord-ribbelijs) op de Morra. Voor Balk hadden wij blijkbaar een inzinking, want we maakten beurtelings een

valpartij, waarbij we languit de elzen langs de Lutz in gleden. Gelukkig is dit verder niet meer voorgekomen en de door een toeschouwer in Staveren aangereikte koppen thee waren voldoende om de tocht voort te zetten tot Bolsward.

Bolsward ligt precies halverwege het traject en het is het punt waar ik in 1963 ben blijven steken, toen de vliegende Noord-ooster kniehoog sneeuw op de baan wierp en voor een ieder het voortgaan onmogelijk maakte. Ik zie nog voor me hoe er wel honderd paar schaatsen achterbleven in het café waar ik die tocht had moeten besluiten. Op de kreet „de bus komt” waren de rijders zonder omkijken met zijn allen naar buiten gestormd.

Dit maal was Bolsward veel vriendelijker. We namen een uur lunchpauze bij een koek-en-zopie en dronken elk ongeveer drie koppen koffie en drie chocola. Languit zittend vernamen we via een radiootje hoe de kopgroep van de wedstrijd op Leeuwarden toereed en hoe Van Benthem overwinnaar werd.

De gedachte dat Van Benthem bijna dubbel zo snel als wij had gereden ontmoedigde ons niet en wij reden gesterkt naar Kimsward, de lange kluunplaats, waar we allergezelligst werden begroet door een oude kennis en waar we thee aangeboden kregen door twee onbekende kleine meisjes. Onze hartelijke dank werd hoogst serieus beantwoord: „Ja maar wij hebben er ook wel wat voor over!” fronste het grootste kleintje. Zo kregen wij wederom hulp.

De lange vaart tussen Franeker en Bartlehiem is smal. Zo smal, dat het ijs nauwelijks de mensen kon dragen. Het schepte water en we kregen allemaal drijfnapte voeten. Vallende rijders zag je hier in een hoog opspattende boeggolf tot stilstand komen. Hier moesten we vele malen over dammen „klunen”, waarbij sterke boeren de rijders bij de lurven pakten om hen te behoeden voor „misklunen”. Aldus wederom door Friezen bijgestaan kwamen wij naar het beroemde Bartlehiem (65 inwoners), waar je de Dokkumer Ee bereikt, breed water, liefelijk slingerend, met zeer fraai ijs.

Ik moet erkennen, dat de rit over de Dokkumer Ee langer was dan we gedacht hadden. Maar de aanblik van Dokkum, met zijn trotse molen op de stadswal, maakte heel veel goed en we genoten hier van de door de Dokkumer ijsclub aangeboden in kwarten gesneden sinaasappels. We sloegen uit en bemerkten tegen zonsondergang dat de verwachte vermoeidheid uitgebleven was. Al sneller en sneller reden we de duisternis in. Bon schaatste als een komeet, met in de staart wel honderd rijders.

„Nog vier kilometer”, werd ons door een troepje kinderen toegeroepen. Ongeveer vier kilometer verder hoorden we: „Nog zes kilometer”. Door de cadans van de slagen vergaten we ons af te vragen of dit soms een afgesproken grap was.

Bij een zee van lichten en mensen bleken we de finish te passeren. Zeven uur was het, Leeuwarden bij duisternis, net als die ochtend op het moment van vertrek.

Aangekomen in de Frieslandhal moesten we, om onze stem-

pelkaart in te leveren, nogmaals het gedrang der duizenden doorstaan. We vroegen ons af, of we, „ijs en weder dienende” volgend jaar weer aan de tocht zouden deelnemen, of dat we op eigen gelegenheid, op de dag vóór de officiële tocht, het traject zouden gaan rijden. Het schaatsen zonder de 16.000 overige rijders lijkt ons wel verrukkelijk rustig. Anderzijds is het de vraag of we de tocht wel op eigen gelegenheid zouden kunnen uitrijden.

We zouden dan immers de essentie van dit Elfstedenmirakel hebben moeten missen: de hartverwarmende sportieve hulp van zoveel onbekende Friezen!

Michiel ter Horst

Michiel is de echtgenoot van Madeline Mees (NP 356).

We hoorden overigens van nog een familielid dat de tocht met succes volbracht: Focko Martijn Dorhout Mees, oud 19 jaar (NP 270).

Aan beiden alsnog onze hartelijke felicitaties!

Red.

Bestuur en commissies

Bestuur:

Mr. H. Mees, voorzitter, Essenlaan 6, 3062 NM Rotterdam
Mr. P. R. Mees, secretaris
p/a R. Mees & Zoonen Assurantiën, postbus 505,
3000 AM Rotterdam
Mr. H. Mees, wnd. penningmeester
Ir. B. J. Mees
Maarten Dijkshoornlaan 18, 3055 AT Rotterdam
Ellen H. M. Mees
Bloklandenplein 11, 2594 CK 's-Gravenhage
F. F. Dorhout Mees
Laan van Clingendael 71, 2597 CB 's-Gravenhage
H. E. Mees, 's-Gravenpark 4, 2902 LD Capelle a/d IJssel
L. Mees, Oude Tempellaan 14a, 3769 JB Soesterberg
Mr. Ph. A. J. Mees, Heldringsweg 6, 7351 BE Hoenderloo
Drs. R. S. H. Mees
Pauw van Wioldrechtlaan 22, 3701 EV Zeist
Tonia Mees, Noorddijk 33, 3284 LB Zuid-Beijerland

Commissie voor de Kroniek:

Drs. Eleonore F. T. Stakenburg-Mees, redactie adres
De Laïresselaan 32, 3062 PJ Rotterdam
Anna C. M. Vreede-Mees
Park Oud-Wassenaar 1, flat 37, 2243 BX Wassenaar
Mr. H. Mees, H. E. Mees, Mr. Ph. A. J. Mees

Commissie voor de Genealogie:

Drs. J. R. Mees
Westerlookade 8, 2271 GA Voorburg
Mr. Ph. A. J. Mees, Mr. H. Mees

Betalingen:

Bank: Bank Mees & Hope, Rotterdam
rekening Stichting Geslacht Mees, nr. 25.50.50.593
Giro: Stichting Geslacht Mees, Rotterdam, nr. 3.79.23.24